okup
eyen
nce,
taraf
i ve

izler

önce
kre-
erir.
afaza
kul-
ınız.
siniz.

Yarım Ay

No. 68

15 krş.

1 İlkkânun 1937

◆YARIM AY◆

15 Gnde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İaare Merkezi : İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı : Türkiye için { 6 Aylığı : 175 Kr. / 12 „ : 350 Kr. Ecnebî için { Yıllığı 4 İngiliz Lirası

Telefon : 23607 *Telgraf-adresi :* Resimliay *Posta Kutusu :* 629

Rica : 1) İdare işlerine ait muhaberelerin; **Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü**
Yazı „ „ „ : „ „ „ „ Yazı „
Bilmece „ „ „ : „ „ „ Bilmece Memurluğu
adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

RESİMLİ AY

Sonteşrin 1937 – Sayı 21

En çok okunanan ve sevilen yazıcılarımızın: Birçok MAKALE - HİKÂYE - RÖPORTAJ - TERCÜMELERİ ve ROMANLARI ile BOL RESİMLİ olarak çıkmıştır.

—Mutlaka Alıp Okuyunuz!—

"Resimli Ay„ Türkiyenin En Olgun Aylık Mecmuasıdır.

EFELER

Ragıp Şevkinin fevkalâde müheyyiç bu millî romanı (RESİMLİ AY) da devam ediyor. Mutlaka takibediniz.

Neden Aspirin ?

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her turlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN in tesirinden emin olmak için lütfen BAYER markasına dikkat ediniz.

BAYER

ZEHİRLİ GAZ HAKKINDA

VERİLEN KURSLARI TAKİP EDİNİZ!

Halkı zehirli gazler hakkında tenvir için, Halkevlerinde kurslar verilmektedir. (Yarım Ay) bu hususda sayın okuyucularına küçük bazı bilgiler vermektedir.

Şehirler için büyük tehlike tahrib bombalarından değil, onlardan çok küçük ve gürültüsüz olan yangın bombalarından gelir. Bunlar 1-5 bilo ağırlığında olup tutuşturma maddeleri yağ, fosfor ve en ziyade kullanılan da elektron - termit'tir. Bu bombalar durmadan yanar ve 2 - 4 bin derece hararet neşreder. Bu hafif bombalar her tayyare tarafından çok mikdarda taşınabilir. Meselâ İstanbul üzerine 30 tayyarenin taarruzunu ve 20 bin yangın bombasının atıldığını farzedelim. Bunlardan yüzde birinin hedefe isabet ettiğini kabul etsek bile, 200 yangın çıkmış olduğunu düşünebiliriz. Halbuki hedefe düşen bomba mikdarı % 1 den daha çok olur, ve bir şehirde evlerin işgal ettiği saha nekadar fazla ve boş saha nekadar azsa, o nisbette evlere daha çok bomba düşer. Bu sebeple bombaların yüzde biri değil, hatta onda biri evlere tesadüf edebilir.

Böyle umumî yangınlara karşı en mükemmel itfaiye bile hiçbir iş göremez ve umumî felâket başgösterebilir. Bunun neticesinde bütün şehir halkının açıkta kalması fecaati ortaya çıkar ki, mutaarrızın da maksadı budur. Halk, bu cihetten gelecek tehlikeyi iyi görmez ve zamanında tedbirlerini almazsa netice buna varır.

Gaz tehlikesi

Zehirli gazlerin tehlikesi ötedenberi biraz fazlaca mübalâğa edilmiştir. Her nekadar çok tesirli gazler varsa da, tesirlerini tamamen yapabilmrleri için fazla mikdarda ve topluca atılmak lâzım gelir. Meselâ bir kilometre murabbaı yer için 10,000 - 12,000 kilogram gaz atmak icebeder ki, bunun için de 8-10 tane gece bombardıman tayyaresine lüzum vardır. Bu suretle meselâ İstanbulu gazlemek için 1500 tayyareye ihtiyac vardır.

Bir şehir halkının az bir zamanda gazle imhasından bahsetmek kadar mantıksız birşey olamaz. Zira bukadar çok tayyareyi bir defada kullanmak mümkün değildir. Gaz elbette kullanılacaktır. Ve buna karşı ihmalden çok büyük zararlar doğar. Fakat gazin ancak mahdut yerler için ehemmiyeti ziyadedir. Bundan başka ötede beride ancak halkı tedhiş etmek ve maneviyatını kırmak gibi bir rol oynar. Hele eğer halk, en tesirli gazin bile ancak mahdut bir zarar verebileceğini ve havadan, güneşten ve bilhassa rüzgârdan çok müteessir olduğunu bilmiyorsa o zaman gazin yapacağı manevî bozgunluk ve ürkütme çok büyük olur. Bununla beraber hernevi gaze karşı, gene gaz tekniği kadar terakki etmiş olan maskelerle kat'i çare bulabiliriz.

Hava tehlikesinden nasıl korunabiliriz?

Tayyarenin kullandığı tahrip, yangın ve gaz bombalarından gelecek tehlikeleri ve derecelerini söyledik. Şimdi bunlara karşı korunma çarelerini anlatalım:

Ağır tahrip bombalarına karşı korunma

Her silâha karşı korunma çaresi vardır. "200" kilo ağırlığında bombalara karşı 4 - 5 metre kalınlığında beton örtü ile korunulur. Fakat bunu her ev yapamaz. Buna lüzum da yoktur. Böyle bombaların atılacağı yerler askerlikçe ehemmiyetli olan belli yerlerdir. Bu gibi yerlerin hemen yakınında bulunan evler de harap olur. Tayyareden atılacak bombaları, tam hedefe düşürmek epeyi güç bir iştir. Hele tayyareye karşı tayyare, yahut dâfi toplar ve makinelitüfekler kullanılıyorsa, o zaman bombayı hedefe düşürmek daha çok güçleşir. Ve atılan bombalar hedefin yakınındaki diğer evlere düşebilir. Bu sebeple evvelce de saydığımız askerlikçe mühim fabrika, istasyon, köprü, mühimmat depoları; devlet binaları, silolar ve sairenin yakınlarında evler yapılmamalı, movcut evlerde ise ağır bombalara karşı tedbir alınmalıdır.

Zehirli gazlere karşı korunma

Zehirli gazlere karşı emniyetli maskeler ve zehirli mayilere karşı da koruyucu elbiseler vardır. Fakat eğer bunları kullanmanın usulleri bilinmiyorsa milyonlarca gaz elbisesi ve maske vermekten bir fayda beklenemez. Esasen gaz elbiselerini ancak mayi gazlerle doğrudan doğruya temasa gelecek olan insanlara, daha doğrusu sivil korunma esnasında filen çalışan mücadele teşkilâtına verilir.

Tayyare taarruzları sırasında halkın en çoğu cadde ve soktkları terkeder. Bunlara (Passif halk) diyoruz. Her evin bir bodrumu olduğuna göre, bunu korunma bodrumu haline koymak ve oraya sığınmak sivil hava korunmasının temelini tsşkil eder. Bu takdirde düşman kendi bombalarını daha geniş sahaya serpmek mecburiyetinde kalır ki, böyle geniş bir sahayı hiçbir zaman tamamen bombalarla dolduramaz. Her evde bodrumun korunma bodrumu haline konulmasından şu fayda eldee dilir:

Herkes tayyare taarruzu esnasında olduğu yerde, kolayca sığınaçak yer bulmuş olur, uzaklara gitmeğe mecbur kalmaz. Gece ise evinin bodrumuna, gündüz ise hemen çalıştığı yerin bodrumuna girer.

Hükûmetçe yapılamayan ve her ferdin mutlaka kendi yapması icabeden bütün işler (şahsi korunma) sırasına girer. Bunun temini ise ancak esaslı öğrenme ile olur. Her şahsın hava korunmasında veler ne yapmağa mecbur olduğunu esaslı ve mükemmel surette öğretmek maksadıyla açılmış olan Halkevi kurslarina iştirak lâzımdır.

Ne istiyorlarmış?

Patron — Ne için şikâyet edip duruyorsunuz. İşte yeni iş kanunu sizin bütün haklarınızı korumaktadır? Daha ne istersiniz?

İşçiler — Haklarımızı koruyor amma.. karnımızı doyurmıyor. Biz işin kanununu değil de kendisini istiyoruz!...

Bir suitefehhüm

Bay — Saygı değer bayanım! böyle enfes bir kızınız olduğu için sizi hararetle tebrik ederim. Acaba nişanlı mı?

— Hayır! daha bunu düşünmedik bile...

— Acaba onun elini?..

Bayan — Hangi oğlunuza?...

Bay — Hayır kendim [illegible]teyecek olsam?...

Tekrar bu haltı işler mi?

Yolcu — Ne diye yüzüme bu kadar büyük bir şaşkınlıkla bakıyorsunuz?

Kalabalıktan biri — Mahkeme, karınızdan ayrılma kararını tasdik etmiş de.. bayanlar «Acaba içimizden birini beğenir mi?» diye; biz erkekler de «Yakasını kurtardıktan sonra tekrar bu haltı işler mi?» diye!...

Lokantadan çıkıyorlardı

Biri — Yahu sen garsona ne bahşiş verirsin?.. 10 kuruş verdim de herif beğenmedi!...

Diğeri — Veririm, fakat almaz?

Biri — Ne demek? Anlamadım?

Diğeri — Hesabım ne tutarsa tutsun kırk para bırakırım; garson yan gözle bakar ve uzaklaşır. Tekrar cebime atarım.

Gaf

Bayan — İltifatınıza teşekkür ederim bay elçil..

Bay — Hele şu zarif madalyonunuz beni çok alâkadar etti. Gayet büyük bir san'atla işlenmiş... Bugün bu kudrette işçiler kalmamıştır. İçindeki fotoğraf oğlunuz değil mi?

Bayan — Hayır; kocamındır!...

BİRAZ DA BALIKESİR

Yazan:
MUAZZEZ GÜNEL

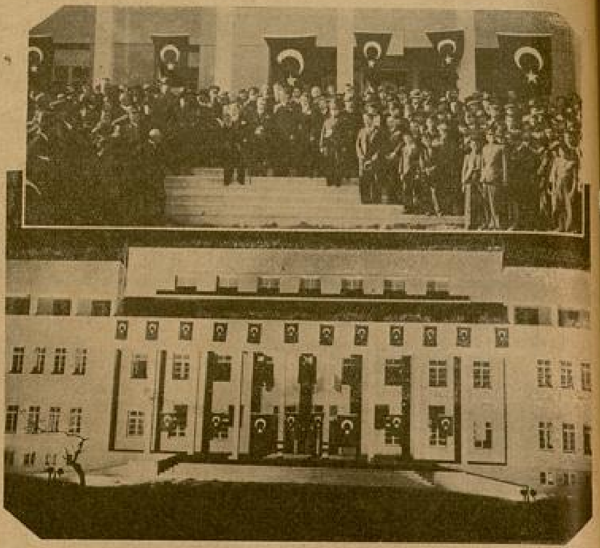

Balıkesirde yeni yapılan Hükûmet konağı açılma töreninde Vali Ethem Aykut söylevini verirken.

Bir müzik, bir müzik, bir müzik... Bayıltıcı bir yaz akşamı.. istasyon hıncahınç dolu.. sanki şehrin her köşesinde konser var. Başımı kompartmanın penceresinden biraz daha çıkarıp Balıkesiri iyice görmek istedim. Değişik renkli ropları ile bir demet çiçeği andıran bir genç kız kümesinden tatlı bir çığlık yükseldi:

— A, a... Muazzez..

Sesin geldiği tarafa döndüğüm zaman eski mektep arkadaşlarımdan birinin telâşla bana doğru koştuğunu gördüm. İkimiz de beklenilmiyen bu raslamadan o kadar hoşlanmıştık ki... Bir gece Balıkesirde kalmağı fazla düşünmeğe lüzum görmeden kabul ettim. O:

— Madem ki bu seyahatı dinlenmek ve görmek için yapıyorsun. Balıkesiri gezmeden geçmek haksızlık değil mi? Bak, sana bir proğram çizeyim: Bu gece burada kalırsın. Yarın Kütahya yolu ile Ankaraya gidersin. Oradan İstanbula, İstanbuldan Çanakkaleye geçersin. Dönüşte Kaleden yine buraya.. öyle gözlerini açma. Dünyanın en nefis çam ormanlarını, sağlam şoselerini görmüş olacaksın.

İstasyondan çıktığımız zaman treni uğurladıktan sonra bir sel halinde şehire akan halkın geçtiği sütunlu, çiçekli meydanı göstererek:

— Cumhuriyet alanı! dedi.

— Atatürk nerede?

— Kalbimizde... diye sorumun karşılığını verdikten sonra: Yakında yıkılan eski Belediyenin yerine nefis bir heykeli de dikilecek. Bugünün en mühim eksiği odur ve bunu da bütün Balıkesirliler muteriftirler, dedi.

Güzel bir bahçeye girdik.

Ötedenberi suyu ve su sesini pek severim. Arkadaşım bunu hatırlıyarak beni havuza yakın bir masaya doğru götürdü.

Halkevindeki kostümlü balolardan birine ait iki hatıra
Yukarda (X): Halkevi başkanı Feyzi Sözüner
Aşağıda (X): Şehir kulübü başkanı Sadık Deniz.

Hasır koltuklara yaslanarak konuşmağa başladık.

— Balıkesiri seviyor musun?

— Pek çok.

— Hayat nasıl burada?

— İstanbulu, Ankarayı aratmıyacak kadar mükemmel..

— Öyle ise bu gece bana memleketini iyice tanıtmağa çalış. Gezelim, görelim ve konuşalım; dediğim zaman isminin katiyen yazılmaması şartı ile dileğimi kabul etti.

— Burası 3 yıl önce açılan Şehir kulübünün bahçesidir. Balolar, çaylar burada verilir. Kışın da haftada bir aile toplantıları yapılır. Temiz büfe, müzik, iyi aile oyunları, dans ve samimiyet.. sık sık kulüp başkanının zarif sürprizleri, asrın en büyük ihtiyaçlarına cevap verir.

Bu akşam yemeği burada yeriz. Servisi de görürsün.

Sonra başını bahçenin yan kapılarından birine çevirerek:

— İşte kulübün başkanı Bay Sadık Deniz, dedi. Karısı ile beraber geliyor. Tam işinin kompetanıdır. Karşıki kuş kafesini andıran yapı Orduevi, önündeki de bahçesi... Çamların arasındaki kameriyede saz vardır. Şu demir parmaklıklı kapı ile ayrılan bahçe de Halkevine ait. Demindenberi dinlediğin müzik oradan geliyor.

Dikkat ettim, Orduevi bahçesindeki bandoyu, kulübün radyosunu susturan hâkim ses, Halkevinden çıkıyordu.

«Ege... yeşil bir sudur.»
Geleceksin.. bana birgün geleceksin!»

Sonra, tangolar, valsler, alaturka ve alafranga şarkılar.. arkadaşım Halkevini anlatmağa başladı:

—Günden güne tekâmül ediyor doğrusu.. diyebilirim ki her kol, biribiri ile yarış edercesine çalışıyor. Enerjik bir başkanı var. Hemen hemen bütün

vakitlerini burada geçiriyor. Tam kadrolu bir bando ve caz takımı yetiştirdi. Biraz sonra bayrak merasimi yapılırken görürsün.. geçen sene amplifikatör alındı. Atatürk parkına, eski Belediye meydanına, bir de Halkevine operlörler kondu.

— Desene, dedim, memleketin her köşesinde müzik..

— Yalnız müzik değil.. neşriyat da yapıyor. Günün en mühim haberleri, söylevler, konferanslar, müsahabeler, bazı çağrılar hep burada veriliyor.

Çaylarımızı içtikten sonra kulübün taş merdivenlerine doğru yürüdük. Alt salonda bilârdo, radyo filân var. İyi döşenmiş.. üst salonun duvarları yaldızla ve pek nefis yağlı boya ile işlenmiş. Düğmeyi çevirince ince çubuklar içinden renkli ışıklar süzülüyor.

Bu salonda bir balo gecesini geçirmek istedim doğrusu. Arkadaşım :

— Cumhuriyet ve yılbaşı baloları cidden enfes oluyor, dedi. Burada o kadar iyi giyinenler ve dans edenler var ki... İnsan saatlerce rengin, ipeğin, lâmenin, çiçeğin biribirine karışarak yarattığı sanatı seyretmeğe doyamıyor.

Kulübün üst katında misafirlere mahsus odalar, oyun için hazırlanmış köşeler var. Arkadaşım şehir sinemasına telefon ederek gece için yer ayırttıktan sonra beni Atatürk parkına götürdü.

Tatlı bir meyille yemyeşil çimlerin, renk renk çiçeklerin yaz güneşi altında tazeliklerini, canlılıklarını kaybetmemekten gelen bir zevk içinde parladıkları kumlu yollardan geçtik. Park o kadar büyük, o kadar güzel ki.. Balıkesiri beğenmek için yalnız burasını gezmek yetişir. Birçok yolların uzayıp gittiği, üstünde çiçeklerin açtığı, kuşların ötüştüğü, müziğin coşup taştığı ve binlerce kişinin şen bir yüzle dolaştığı bu yerin, eski bir mezarlık bozuntusu olduğuna inanmak elden gelmiyor. Parkın yapılmasına eski vali Salim Gündoğan zamanında başlanmış. Halâ devam ediliyor.

Büyük havuzun başına gelmiştik. İçinde iki sandal, bir de bot var. Ortada kübik bir sütundan su fışkırıyor. Çiçeklerin kucakladığı kıyılarında sıra sıra banklar. burada oturup deniz hasretini gidermek ne güzel şey..

1 — Balıkesir Halkevi
2 — Halkevinde açılan dikiş - biçki kurşlarına devam edenler
3 — Halkevi temsil kolu. (X) Başkam Muammer Gözalan
4 — Halkevi gençler bisikleti yarışına çıkarlarken.

— Hayran oldum bu havuza, dedim. İnsanın hemen soyunup atlıyacağı geliyor.

— Şimdilik yüzme yarışları burada yapılıyor. Fakat ileride plâj da olacak. Kumu taşınıyor, yerini de kazıyorlar.

Parkın içinde bir de gazino yapılmış. Tarasları, kışlık salonları, caz ve dans yeri çok güzel. Cumhuriyet bayramında açılma töreni varmış.

Biraz ileride çocuk bahçesi.. kum havuzları, salıncakları, isimlerini bilmediğim daha birçok atlama, kayma, kuvvet ölçme vasıtaları ile o kadar hoş ki... Güneşin dalıp çıktığı, çiçeklerin en güzel kokularını serptiği ve kumun okşayıcı eli ile küçükleri kucakladığı bu bahçede, çocukluğa dönmek ne güzel olacak.

Eski bir mezarlıktan, Avrupa bahçeleri ile boy ölçüşecek değerde modern bir park fışkırması, kerpiçle betonun çarpışmasını bir kere daha hatırlattı.

Yurdu böyle benimsiyerek yeniden kurmak ne iyi şey...

Parkın kıvrıntılı yollarından, küçük havuzlar arasından dolaşarak şehire çıktık. Vakit vardı. Bir araba çevirerek öğretmen okulunu ve memleket hastanesini karşıdan gördük.

Necati Bey öğretmen okulu, Türkiyede örneklerini yeni yeni gördüğümüz modern bir bina.. bana sahile yanaşmış lüks bir gemi hissini verdi. Öyle ki ışıklarını yakınca hemen hareket edecek sandım.

Arkadaşım, okul direktörü Reşat Fardu'yu çok methetti:

— Tam ideal bir terbiyeci, diyordu. Hayatını, gençliğini bu duvarlar arasına bağlamış. Sabahın ilk ışıkları ile içeri girer, gece en geç evine o dönermiş. Memleketin muhtelif yerlerinden toplanmış talebe ona o kadar hayran ki.. okulda karşılıklı sevgi ve saygı esasına dayanan bir terbiye sistemi takip ediliyor.

Pazar geceleri konser, konferans, musahabe gibi şeylerle talebe meşguldür. Öyle ki çocuklar sinema, tiyatro ihtiyacını duymuyorlar. En beğendiğim şey de, büyükleri anma gecelerini hiç unutmamış olmalarıdır. Sinan, Kemal, Hamid.. hepsi, hepsi okulun şahane konferans salonunda unutulmamış olmak saadetine eriyorlar.

Bana öyle geliyor ki, Necati Bey, Balıkesire armağan ettiği bu yüksek eserinin kıvancını, topraklarının altında tam manası ile duymakta.. ve eserine sadık kalanlar onu gün geçtikce ebedileştirmektedirler..

Arkası 20 inci sayfada

KIRMIZI BALIKLAR

YAZAN:
CAHİT UÇUK

№ : 7

Filiz, hafifçe başını kaldırarak, genç erkeğin yüzüne baktı. Onun dişleri görünüyor, gözlerinin içile gülüyordu.

Genç kızın kalbinde, şimdiye kadar duymadığı, baygın bir duyuş vardı. Bir sıtma ateşi bütün vücudunu sarmış, şakakları birer nabız gibi atıyordu.

Hiç birşey söylemeden masanın yanından ayrıldılar.

Filiz, belini onun kolu, elini onun avucu içinde buldu.

Ayakları, doğuştan biribirinin eşi olmağa alışmış gibi, şaşırmadan, acemilik duymadan dönüyordu. Belindeki kol, onu kuvvetle tutuyor, fakat sıkmıyordu.

Filiz, büyük bir rabatlıkla uçar gibi dansediyordu. Kalbi çarpıyor, bazan masaları dolduran pırıltılı bardaklar, vazolardaki çiçekler, duvarlardaki aynalar, ışıklar, renkler, biribirine karışıyor, biçimleri değişiyor, genişliyor, kısalıyor, sonra yavaş yavaş düzelerek, eski hallerini alıyorlardı.

Dönen bir rüzgâr gibiydiler. Filizin uzun kirpikleri titreşerek örtülüyor, dönüşlerin uçuculuğu yüzüne, ürken bir çocuğun manalarını veriyordu.

— Ne olur, yavaşlayın! Başım dönüyor...

Kulağının yakınında, kalın, fakat yumuşak bir ses ,fısıldadı:

— Korkmayın!.. düşürmem sizi...

Bu düz, kısacık kelimelerde inandıran bir kuvvet saklıydı. Filizin yüzündeki ürkek manalar dağıldı. Böylece, konuşmadan dansettiler.

Caz, yorulmuş gibi inleyerek susunca; Hasan, büyük bir dönüştan sonra durdu. Başını önüne doğru eğerek teşekkür etti.

Filizin yüreğine, akşamdanberi nöbet nöbet dolup boşalan sevinçler, taze bir hamle ile, yeniden kalbini kaplamıştı. Kolunu hafifçe, fakat koruyarak tutan genç erkeğin yakınlığı, ona inanılmaz, uzak bir hulyanın hakikat oluşundaki saadeti tattırıyordu.

Hümeyranın kahkahasile başını çevirdi. Genç kız, uzun eteklerine basmamak için dikkatle yürürken, birdenbire Filizin gözlerile karşılaştı Şaşırarak eteğinin ucuna bastı, durdu. Kahkahası dinmişti. Yüzünü bir sevinç gülüşü sarmıştı. Ona yaklaşarak bileğinden yakaladı:

— Filiz!..

Onu çağırışında, söylemek istediği, fakat anlatamadığı birçok sözlerin manaları vardı.

Filiz, gülerek başını salladı:

— Ne var "Cadı„?

Genç kız, Hasan Sele baktı. Gözlerini ondan ayıramıyarak, şaşkın bir sesle cevap verdi:

— Seni dansederken görmemiştimde...

Filiz, onun neler söylemek istediğini anlamıştı. Göz göze bakıştılar. Sonra genç erkeğe döndü:

— Size Hümeyrayı tanıtayım...

Hasan Sel, genç kıza elini uzatırken güldü:

— Arkadaşınızı demin başka bir isimle çağırmıştınız!..

verseniz, "Cadı„ diye çağırabilirsiniz...

Hümeyra, dargın dargın bakarak, sol kaşının ucunu kaldırdı:

— Benim en çok sevdiğim adım "Cadı„ dır. Ve beni sevenler, bu ismimle çağırırlar. Bu ismi bana takan, şu gördüğünüz Filiz gibi kızdır.

Hasan Sel, kendisile bir arkadaş gibi konuşan Hümeyranın, ayni yakınlıkla elini sıktı:

— Şu halde, bundan sonra ben de size "Cadı„ diyeceğim...

— Orasına ben karışmam! Bana "Cadı„ diyebilmek için, Filizden izin almak lâzım...

Filiz, ikisinin ortasında duruyordu. Dönerek Hasan Selin gözlerinin içine baktı:

— Eğer onu benim gibi, ve benim kadar se-

— Böyle olacağına sizi inandıracağım...

Gülüştüler.

Oya, iki elini, Dincin koluna bağlamış, kahkahalarla gülerek onlara doğru geliyordu. Biraz sonra, hepsi toplandılar.

Dinç, yeni arkadaşı gruba tanıttı. Genç adamın, samimî, sıcak hali, kimseyi yadırgatmamış, onu eskiden tanıyorlarmış gibi, aralarına almışlardı.

Masaya bir iskemle ilâve ederek oturdular.

Hasan, Filizin yanındaki iskemledeydi. Bir aralık eğilerek, onun kulağına fısıldadı:

— Masa üzerindeki limonataları kim içecek?

— Biz!..

Genç kızın kalbinde, şimdiye kadar duymadığı, baygın bir duyuş vardı. Bir sıtma ateşi bütün vücudu sarmış.

— Siz, hiç içki içmez misiniz ?

— Arasıra bira içeriz...

— Bu geceyi, o arasıralardan biri yapamaz mısınız ?

Filizin yüzünde, büyük bir sevinç belirdi. Ancak arkadaşlarının duyacağı bir sesle bağırdı :

— Çocuklar! Bu gece, neş'eden üstün bir keyif duymak istiyorum. Bir teklifim var: Bira içelim...

Her zaman, en küçük aşırı hareketleri yatıştıran Filizin, bu değişik isteği hepsinin hoşuna gitmişti.

Biralar getirtildi.

Filiz, bardağını kaldırdı :

— Bu gece kendimi bir çocuk gibi tasasız ve rahat hissediyorum. Bu güzel duygularım için içelim...

Bardağını dudaklarına götürdü. Gözleri yarı kapalı, son yudumuna kadar içti.

Yanında oturan Hasan, bardağını boş bırakmadı.

Filiz, hiç birşey düşünmeden, arasıra gözlerile karşılaştığı annesinden, gözlerini saklıyarak içiyor, içtikçe pürüzsüz bir neşenin rahatlığına kavuşuyordu. Artık, yavaş konuşmuyor, bol bol gülüyor, arkadaşlarına takılıyor, herkese lâf yetiştiriyordu.

İleride oturan Yurd'un talebeleri, ona hayretle bakıyorlardı. Filizi, hiç bu kadar neşeli ve güzel görmemişlerdi. Genç kız, yüzünden, tavurlarından ağırbaşlılığın yorucu yükünü atmıştı.

Hasan, onun yanında, yüreğinde tuhaf bir ezinti duyarak oturuyordu. Filiz, Yurdun penceresinde gördüğü gülmeyen yüzlü, kaşlarının ortasında ince bir çizgi bulunan genç kıza benzemiyordu. O çizgi yokolmuş, dişleri hiç örtülmüyor, gözleri süzülmüş, iri göz bebekleri kirpiklerinin gölgesine saklanmıştı. Genç başını arkaya atarak gülerken, yanağı çukurlaşıyordu.

Hasan, Filizi ilk gördüğü günden sonra unutmadığı hayalile, şimdiki genç kız arasında, baş döndürücü bir fark buluyor, onun biribirine benzemiyen iki hüviyeti olduğuna inanıyordu.

Caz, durmadan çalıyor, salonu dumanlı ılık bir hava kaplamış, herkes eğleniyordu.

Hasan, genç kıza doğru eğilerek yavaş sesle sordu:

Filiz, hafifçe başını kaldırarak genç erkeğin yüzüne baktı.

— Dansetmek istemez misiniz bayan Filiz?

— İsterim, fakat bayan Filiz olmak istemem. Biz, arkadaşlar arasında sade isimlerimizi söyleriz. Bu çok rahattır, ve insanları samimî olmağa sürükler. Bana, yalnız Filiz deseniz iyi olur.,

Hasan gözlerinin içile güldü:

— Daha güzel !.. Dansedelim mi Filiz?

Caz, bir tangoya başlamıştı. Genç kız, hemen ayağa kalktı.

— Yüreğimdeki hafiflik, bana on sekiz yaşımı düşündürüyor. O zaman bile, böyle bir rahatlık duymamıştım. Şimdi çocuklar gibi seviniyorum.

Hasan, başını hafifçe yukarı kaldırarak konuşan genç kızın yüzüne bakıyordu. Uzun kirpiklerinin yarı örttüğü yeşil gözlerinde, çocuk bakışları kadar temiz, candan manalar yanıyordu. Lâkırdı söylerken, sesi yürekten gelen bir sıcaklıkla titriyor, taze dudaklarının sol ucu hep gülüyordu:

— Öyle hissediyorum ki, şimdiye kadar omuzlarımda büyük, yüreğimde çöreklenen bir ağırlık varmış. Birdenbire silkinmişim gibi, yükleri, ağırlıkları attım. Öyle hafif ve isim veremediğim bir keyif içindeyim ki! Bu çok güzel işte!..

Gözlerini, genç erkeğin başında dolaştırarak söylüyor; onun içlerinde gümüş teller parlayan kumral, dalgalı saçlarına, tatlı kahve rengi gözlerine, konuşurken sert, gülerken yumuşak manalarla değişen dudaklarına bakıyordu.

Birden, elini alnında gezdirerek mırıldandı:

— Acaba ben sarhoş mu oldum?

— Neden?

—Çok söylüyorum...

Hasan güldü:

— İsterseniz bahçeye çıkalım...

— Sahi, iyi fikir bu!.. Kış sonunda bahar başladı. Havalar ılık.. Çocuklara söyliyelim onlar da gelsinler...

— Onlar, bizi görürlerse arkamızdan gelirler. Ama, siz üşürsünüz...

— Yok, ateş gibiyim üşümem!.

Büyük kapıyı aralıyarak dışarı çıktılar. Bahçe, çamların tepelerindeki renkli ampullerin, alçak dallarda yanan kâğıt fenerlerin ışıklarıyla bir Çin şehrine benziyordu.

Filizin uzun eteği merdivenlerde sürünerek, mermer basamakları indiler. Kumlar, ayaklarının altında gıcırdadı.

Genç kızın geniş omuzları kısılmıştı. Başını yukarı kaldırarak, çamların arasından görünen göğe baktı. Yıldızlar, elmas parçaları gibi parlıyorlardı.

Yüreğini kaplıyan taze sevincin keyfile içini çekti:

— Gök nekadar koyu, yıldızlar nekadar ışıklı... Ne güzel... Böyle geceler olduğunu hiç bilmiyordum.

Genç kızın sesindeki âhenk, söylediği kelimelere can, hareket, renk veriyor; Hasan konuşmayı manasız bularak, yüreğinde duyduğu değişik, tadılmamış duyguların derin, ürpertici zevklerile onu dinliyordu:

— Kendimi tanımıyorum. Başka bir insanım sanki.. Duyuşlarım öyle yeni ki,

Elini, alnında dolaştırarak, Hasandan birkaç adım ileride yürüyordu. Birden sola saptı.

Havuz başına çıkmışlardı. Büyük mermer havuzun içinde, gizli ışıklar yanıyor, sular fosfor renginde görünüyordu. Ortadaki kayalıkların arasından fışkıran pırıltılı sular yükseliyor, yükseliyor, sonra yağmur yağışını andıran sesler çıkararak, tekrar havuza dökülüyordu. Sularda, tülden kuyruklarını

Arkası 24 üncü sayfada

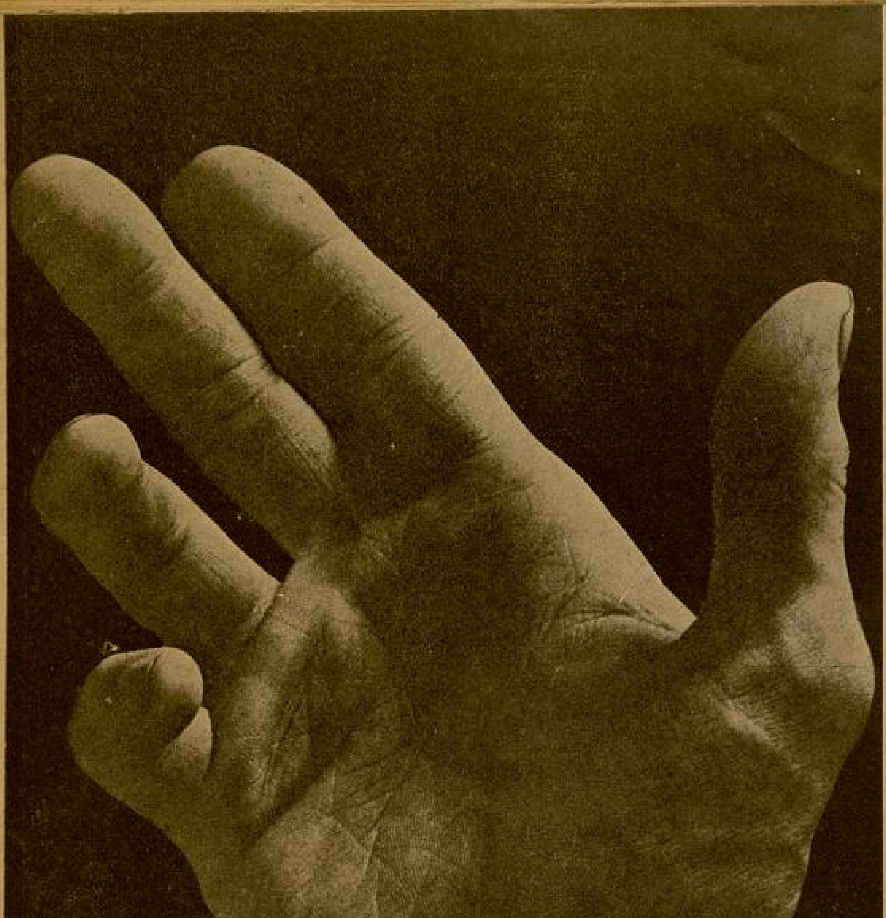

PARMAKİZİ

(DAKTİLOSKOPİ)

Detektif edebiyatiyle meşgul olanlar çok iyi bilirler, ki meşhur Polis Hafiyesi Şarlok Holms, en basit parmakizi usullerini bilmediği halde, mücrimleri bir sigara artığının veya külünün gelişigüzel bir tarafa atılmış olmasından meydana çıkarmış; ve birçok defalar yolda rasladığı kimselerin kunduralarından bunların ne işle meşgul bulunduklarını keşfetmiştir.

Şarlok Holms'e ait maceralar, geçen asrın doksanıncı yılına raslar. Fakat, daha 1823 senesi Purkinji adında biri, Breslav Üniversitesinde Daktiloskopi'ye ait bir doktora tezi okumuş bulunuyordu.

1867 de Aliks ayni mevzu etrafında neşriyatta bulundu. 1880 de Hindistanda Valilik yapmış olan Herşel, yazmış olduğu bir makale ile parmakizinin bir insanın bütün hayat müddetince değişmediğini ve bir insandaki izlerin diğer bir insanın parmakizlerine katiyen uymadığını isbat etti. Bu adama göre, parmakizinin hususiyetleri, herkesin karakterini ayrı ayrı tebarüz ettirmektedir. Bunlara rağmen, Daktiloskopi'nin babası polis tarihinde, Haston olarak kabul edilmiştir. Bu itibarla 1888 den 1897 senesine kadar bu âlimin parmakizi hakkındaki klâsik usulleri neşr ve tamim olunmuş bulunuyordu. Binaenaleyh, Şarlok Holms, yahut onun dahi yaratıcısı Konan Doyl, polis tekniğinin bu yüksek inkişaf ve mazhariyetinden haberdar değildi.

Parmakizi metodu, polisin günlük işlerine ancak asrımızın ilk günlerinde girmiştir. Tarihe tekaddüm eden zamanlarda bile insanların parmakiziyle meşgul vealâkadar olduklarını düşünecek olursak, mücrimlerin bulunması işinde polis mesleğine en büyük bir ümit teşkil eden parmakizinin, bu mesleğe bu kadar geç girişi, hakikaten çok gariptir.

Taş devrine ait insan, pek tabii olarak, parmakizinden hüviyet teşhisi yapmak suretiyle istifade edememiştir. Fakat, Eski Türkeli Çin bu cihetten mükemmel surette istifade etmesini bilmiştir. VII nci asrın vazikanunu, evlenme vesikalarına tarafeynin parmakizlerinin basılmasını mecburî tutmuştur. Orta Asyada Siyamve Kamboc'de, daha çok eski zamanlarda evlenme vesaiki ile vekâletname vesaire tarafeynin parmakizleriyle "mühürlenir„ di. Çinliler, mücrimleri arama ve bulma işlerinde parmakizlerinden ancak XII inci asırda istifadeye başlamışlardır.

Bütün araştırmalar ve incelemeler Daktiloskopi'nin bize Şarktan geldiğini göstermektedir. Yukarıda isimleri geçen âlimler, parmakizinden bahsettikleri zaman efkârı umumiye bunlara ehemmiyet vermemişti. Bu husustaki hakikî alâkayı yukarıda adı geçen Bingal Eyaleti Valisi Herşel uyandırmıştır. Bu adam Hindistanda tetkikler yaparken, yerli halkının vekâletname gibi vesaikin altına imzadan maada parmakizlerini de bastıklarını görmüş ve bunların sebebini sorduğu zaman:

— İmza taklit olunabilir; fakat parmakizi asla! cevabını almıştır. Bu, Herşel'i bu mühim mevzuda çalışmağa sevkeden başlıca âmil olmuş ve bizzat, bu sahadakaki etüdlerine devam ile tecrübelerini sabıkalılar üzerinde tatbika başlamıştır. Sonraları gerek Avrupada ve gerek Amerikada bir çok polis teknisiyenleri onun metodlarını takip ve tatbik etmiştir.

Parmakizinin hususiyetleri :

Parmaklarımızın ucundaki sayısız çizgiler, üç hususî karaktere malikdirler, ki bu, Daktiloskopi ilminin esasını teşkil eder.

SÖYLEYEN KALBİMDİR: 7

Yazan: *Tevfik Tanyolaç*

Ümit, ağzında çiçek açtı : Gülümsedin.
Gülümsemen soruyor :

— Tevfik; bahçelerimizin gülleri arasındaki fark nedir?..

— Benim olmıyacak eşim, dinle!. Kara kışta baharı söyliyen menekşelerim, beni dinleyin.

Benim bahçemin gülleri, seni düşündüğüm uykusuz gecelerin tutuşturduğu gözlerimden renklerini toplar.

Benim bahçemin gülleri, ufukları alevler içinde kalan, yolunda güleşten yılmıyan bir doğunun rüyalarına bürünerek seni yaşarlar. Ve bunun içindir ki sıcaktır, her zaman sıcaktır benim güllerim.

Fakat, senin bahçenin gülleri, koklıyamadığım yeşil yapraklı o canım gülleri.... Rüyalar, dudağında gülümsedi. Sözümü kesti. Uzun kirpiklerinin benden kıskandığı iri menekşelerin soruyor:

— Tevfik; güllerini yaratan bahçen, nasıl bir bahçedir?

— Oh candaşım; onu ben de o kadar bilmiyorum. Hiç bilmiyorum. Birgün kendimi içinde buluverdim.

Bu bahçenin tarhlarında neşeyi özliyen ıstıraptan çiçekler dalgalanır. İnce yüzlerinde, korkunç yıkılışları görenlerin bir hali vardır. Tecrübe, düşünceli alınlarını, silinmiyen derin ve manalı çizgilerle süslemektedir. Tahammül, dalların arasında esen ve kulaklara teselli fısıldıyan garip bir rüzgârdı. Yaprakları, birer deniz parçasıdır. Bur yapraklardaki çiğ damlalarında, sabahı istiyen aylar titreşir.

Havasında aydınlık şarkılar uçuşur.. inancı, vefayı söyliyen aydınlık şarkılar..

Sevgiyi çağlıyan suları, gürül gürül akar. Bu çağlıyan sular, sönmeden atan bir damardır.. gözbebeklerile yoğurulmuş topraklarının nabzını yaşatan bir damardır, sevgiyi çağlıyan suları...

Şefkat kılığına girmiş hodbin tırtılları, kemiren ve söndüren kurtları da o kadar çok ki bu bahçenin..

Sinsi benlikçiliğin sisine gömülen fidanlarını, içli bir insan yüzü gibi manalı koncalarını kurtarmak için haykıran kalpler de var. Bu kalpler, kendi kaburgalarının kafeslerinde, kendi çiçekleri ve onları besliyen - gözbebeklerile yoğurulmuş - toprakları için ayırmayan güneşe haykırırlar. Ben de yüreğimi, bu çarpması dinmiyecek kalplerle kaynamış buldum.

Oh eşim; burada, biribirine çarpmıyan çocuk yüzlü güneşler, köşe kapmaca oynar. Bu oyunu seyreden kuyruklu yıldızlar, tıpkı senin gibi birşey adıyarak, ve insanı büsbütün düşüncelere salarak süzülürler.. gözlerin kadar derin göklere

İlk insanın yaşı, bu bahçenin temeltaşı.

Toprağın, yüksek ihtiraslar ve iniltilerle dolu kalbini bu bahçede duydum. Oh yoldaşım, bırak, bu bahçeyi anlatamıyacağım ben..

Seni görünce, baharı söyliyen bulutsuz menekşelerin, toprağın sesini bana daha iyi duyurdu. Istırapları derinleştirdi. Ve bu derinlik arttıkca, inancımla sevgim sonsuzlaştı.

Duyduğum büyük acı, bütün bu hasretlerin üzerine senin hasretinin açtığı ufuklara, verdiği büyük susuzluktur.

Bırak ta, senin bahçendeki o canım gülleri söyliyeyim.

Güllerimizin arasındaki farkı :

Senin bahçendeki güller, bakışlarınla uyanır. Bahar güneşinin imrendiği kirpiklerinden süzülmüş, özlü, yumuşak ışıklarınla serpilirler.. sesinden, penbe renginden, nefesinden verdiğin ahenkle beslenirler.

Güllerin, bana yaşattığın erişilmez rüyaların canlanışıdır. Mademki, mukadder, beni böyle istiyorsun. Alevler içinde bu ömrün geçmesine boyun eğerim. Rüyasız, asla!.

Toprak, yağmura kandığı gün senden vazgeçeceğim. O gün seni, yokolacak kalbimden sileceğim.

Toprak, gözbebeklerile yoğrulan toprak, yüzüme bakıyor, ve diyor:

«Ben, birgün bile yağmura kanmıyacağım.»

Toprağın oğlu da, süzülmüş göklerin, süzülmüş kızından bir dem ayrı kalmıyacak.

Ve eğer, birgün, benim güllerim, sayısız nağmeli bir tek kuş olup bahçende çırpınırsa.. şakımasını dinliyerek uyan, mahmur gözlerini aç!. Ve hiç çekinmeden, kalbinin eşi temiz ve sıcak dudaklarını uzat..

O gagalarda söyliyen kalbimdir. Güneşin çevresinde pervane olan toprağın kalbi.. toprağın, hiçliğe, yalnızlığa inanmıyan, rüyaya doğacak bir gerçek diye tapan kalbi, toprağın kalbi.

Oh, yıldızlı gökleri taşıyan insan kalbi, rüyamın kızı!.

Bu hususiyetleri sıralıyalım:

1 — Bu çizgiler insanın bütün yaşama müddetince tebeddül etmezler. Bunlar çocuğun ana rahminde iken yedinci ayında meydana gelirler; ve ölünceye kadar ne şekil ve sayısını, ve ne de irtibat ve münasebetlerini değiştirmezler. Yaşın ilerlemesi veya geçirilen hastalıklar bunlar üzerinde müessir olamaz.

2 — Bu çizgilere insanın yapacağı hiçbir haricî kuvvet tesir edemez. Parmaklarınızın üçlarındaki kısmı ateşle, veya herhangi bir hamızla yakınız; veya derilerinizi herhangi bir mihanikî tesirle tahrip ediniz! Göreceksiniz, ki yaktığınız kısımlar birkaç gün sonra yeniden büyümeğe başladığı zaman, parmaklardaki izler, evvelkilerinin tamamen aynı olacaktır.

3 — Bütün dünyada, parmakizleri biribirine benziyen iki insan mevcut değildir.

Muhtemel tesbitlerle uğraşan teori metodlarının yaptıkları hesaplara göre, bir insandaki izlerin bir diğerinde tesadüf edilebilmesi için, aradan dört milyon senelik bir zamanın geçmesi lâzımdır.

Yazan:
Mustafa Şerif Alyanak

Elinizin kâğıt, mermer, cam, çini gibi veya üzerleri cilâlı bütün cisimlerin sathına en hafif bir surette temas etmesi, parmakizlerinin o cisim üzerinde yer yapmasına kâfi gelebilir; ve bu, izlerin çok bariz ve açık bir şeklini tesbite kâfidir. Elin yaş veya nemli olmasına da lüzum yoktur. Bilâkis el kuru iken çizgiler daha iyi çıkar. Bunun için parmakların kuvvetle basılmasına da lüzum yoktur. Bu usul ancak polis dairelerinde sabıkalılara tatbik edilir. Çünki; orada parmakizleri sabıkalıların sicil dosyalarına konulmak üzere, kartonlara alınır. Deri ve elbise gibi ve satıhları cilâsız olan cisimler üzerinde parmaklar hiçbir iz bırakmazlar. Buna mukabil sabun, yağ, vazelin gibi yumuşak maddeler üzerinde çok muvafık izler hasıl olmaktadır.

Parmakizi ve hırsızlar :

Hırsızlar bütün bunları çok iyi bildikleri için "icrayı sanat„ ederlerken vitrinlerin camlarına; yazıhanelerin parlak satıhlarına, veya demir kasalara temas edeceklerini düşünerek eldiven kullanmak zorunda kalmışlardır. Fakat bu kabil hırsızlıklar, pek tabiî olarak, gece ve karanlıkta yapıldığından ve parmaklar, bu gibi anlarda, aynı zamanda, göz vazifesi de gördüklerinden, eldiven hırsızın işini zorlaştırmakta ve daha uzun bir çalışmağa zaruret hasıl ettirmektedir. Eldivenlerin e k s e r i y a yırtıldığı da görülmektedir.

1919 senesinde Liyonda büyük bir kürk mağazası soyulmuştu. Hırsızlar 900 bin franklık mal kaldırmak için eldiven kullanmışlardı. Buna rağmen vitrinin camlarından birinin üzerinde polis hafif bir iz yakalıyabilmişti. Bu izi haiz bulunan cam parçası, saat ikide polis lâboratuvarını idare eden profesör Lokar'a verildi; ve on dakika sonra lâboratuvar şefliği alâkadar polis merkezine hırsızın adını bildirdi. Bu adam poliste fişi bulunan meşhur sabıkalılardan biriydi.. hadise, çok dikkate şayan olduğundan polis tarihine geçmiş bulunmaktadır.

Arkası 21 inci sayfada

Nazilli DOKUMA Fabrikasında..

Yazan :
Hulusi Günay

Beş yıllık sanayi proğramımızın büyük bir eseri daha tamamlanmış oluyor : Nazilli dokuma fabrikası.

Bu yeni ve muazzam eserle, yabancı matbuata bile mevzu olacak sağlamlık taşıdığına daima şahit olduğumuz, beş yıllık endüstri plânımızın bir hacmı daha doldurulmuş oluyor.

Kombinanın, muhtaç bulunulan ham maddeyi bol bol yetiştirebilecek bir muhitte, «Nazilli» gibi toprakları feyz fışkıran bir memlekette kurulmuş olması, ayrıca bir isabettir. «Yarım Ay» okurlarına kombinadan bahsetmeden evvel, Nazilliyi kısaca anlatmak faydasız olmaz.

Nazilli... Bu isim, istikbalin endüstri ve ümran diyarını hatırlatır. Yepyeni ve modern binalarile, kaldırımlı büyük caddelerile, konforlu otellerile insanda bir garp memleketinde bulunduğu hissini uyandıran Nazilli şehirinde, daha şimdiden, her taraf kalabalık, her yer müzik ve şetaret içindedir. Anlaşılıyor ki muhitin taşıdığı istidat derhal inkişaf etmiş; fabrika ve ona muvazi bir faaliyet takip eden « Pamuk ıslah istasyonu » memlekete büyük hareket; ve bu hareketle beraber kazanç ve refah sokmuş..

Nazillinin her yeniliği derhal kapan münevver ve çalışkan halkı, refaha çoktan namzetti. Bu nokta düşünülünce hükümetimizin intihaplarındaki isabete hayranlık artıyor; çalışkan muhit, ümran müjdeleyen bol iş..

Kombina... Bu kelime, Nazilli ve civarında dillerden hiç düşmüyor. Günün en mühim mevzuu bu.. temeli atılışından makinelerinin montajına kadar geçirdiği vaziyeti, safha safha takip eylemek fırsatlarını daima elde ettiğim Nazilli dokuma fabrikasının, dün, halkın ağzında «umut» mevzuu halinde gezindiğini görmüştüm. Bugün vaziyet öyle değil; «ümit» şimdi «iman» haline gelmiş. En büyük iman görmekten doğar, derler. Bu atasözü hakikaten büyük mana taşıyor.

* * *

Ben kombinaya giderken kalabalık bir kafilenin içinde idim. Bir kamyon hepimizi sanki inleye inleye taşıyabiliyordu. Bu kalabalıkla orada ne yapacağımızı düşünürken endişemi anlıyan bir arkadaş :

— Merak etme, dedi. 3000 nufuslu bir kasaba içine giriyoruz; şimdi orası bildiğin gibi değil, bizim varlığımız belli bile olmıyacaktır.

Fabrikadayız.. methalden girince gözlerim kamaştı. Önümüzdeki muazzam eserin dış inşaatındaki müteferri noksanları tamamlamak için hummalı ve hızlı bir faaliyet var. Arabalar, kamyonlar, işçiler, san'atkârlar bir aşağı bir yukarı gidip geliyorlar. Yolda arkadaşımın söylediği gibi bizim kafile, kalabalığın arasında hakikaten kaybolmuş gibi idi. Bir genç teknisyenin refakatinde direktör odasına gitmek üzere büyük ve kübik bir binanın kapısından içeri girdik. Direktör odasına varmadan önce bir kaç odayı yokladım: kapı amortisörlü.. çit yok. Her yer temiz; ortalığa titiz bir itina hakim.

Üst kata çıkınca refikim beni direktör Bay Fazlı Turganın odasına sokarak ayrılıverdi. Direktörü masasının başında yığın yığın evrakın içine gömülmüş bir halde bulunca özür diledim. O:

— Estağfurullah, estağfurullah.. diye beni büyük bir nezaketle kabul ettikten sonra :

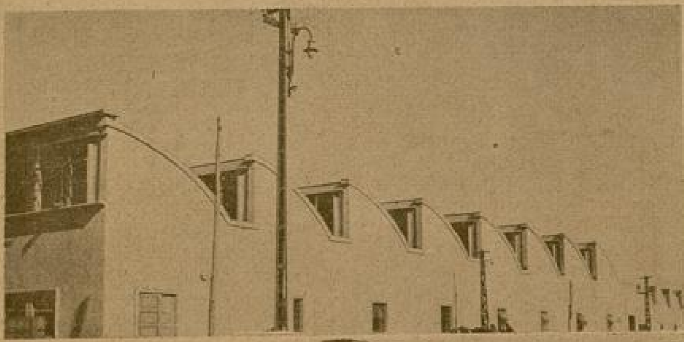

Kombinanın ruhu bu bina içindedir.

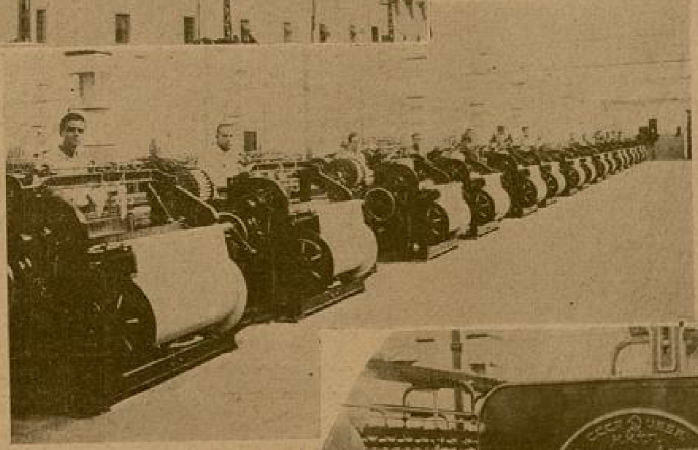

Fabrikada çalışmaya başlıyan dokuma tezgâhları.

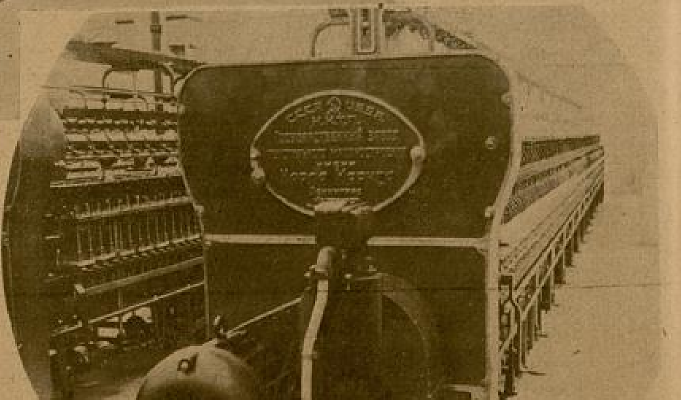

Pamuğu iplik yapan makine.

— Gazeteciler, dedi, bu fabrikanın yabancısı değil, en yakın dostlarıdır.

Direktörle konuşuyorum. Bana fabrikanın bugünkü durumile istikbalde alacağı vaziyet arasında bir mukayese yapıyor. Birlikte bazı nümuneleri gözden geçiriyoruz. İzmir Enternasyonal Fuarında teşhir edilen ilk kumaşı, burada daha yakından tetkik etmek hakikaten zevkli oluyor. Yarın koskoca bir hinterlant bu mamulâtı giyecek.

Bunu düşününce kombinayı, bu mamulâtı yaratan makineleri, ve bilhassa Türk gençlerini çalışır halde görmek isteğim daha çok ateşlendi. Biraz sonra genç san'at mühendislerinden birinin refakatinde olarak makineler kısmına gidiyorum.

Kombina sporcularının gezintilerinden üç hatıra

***

Rehberim Halit Arpaç beni ilkönce fizikî ameliyeyi yapan çatıya götürdü. Burada pamuğu temizliyen iki büyük tezgâh var. Bunlar günde (3250) kilo pamuk işlermiş. Biribirine bitişik dairelere girip çıkıyoruz. En sondakinde Bay Halit izahat veriyor:

— Burası iplik dairesidir. Ve 28 bin iğ» çalışır burada. Bir kaç salonu ihtiva eden bu çatı; ham pamuğu temizleyip iplik yapmak ve yumak haline getirmek vazifelerini görür. Simdi sizi kimyevî işleri yapan çatıya götüreyim.

Ve karşı çatıya geçerken ilâve ediyor:

— Kombinamız üç şekilde mal verecektir: «Yalnız iplik», «Dokuma halinde kumaş» ve «Terbiye görmüş kumaş». İşte şimdi gireceğimiz daire iplik ve dokumahane kısımlarıdır.

Bu sözleri biterken bizde kapıdan içeri giriyoruz. Dokumahanede kulak zarını patlatacağı sanılan kesif bir uğultu var. Bu uğultu, (850) makinenin birden çalışmasından doğuyordu. Her makinenin başında 1-2 işçi.

Dikkat ettim; her işçinin yüzünde bol ve tükenmez neş'enin izleri var. Şarkı söyliyen, gülen, gülüşen gırla gidiyordu.

Kumaş terbiye kısmına geçince büyük ve ehemmiyetli bir ameliye müşahede ediyoruz. Buradaki tesisata gözlerim uzun müddet dikili kalmıştı. Rehberim:

— Daha ehemmiyetlisini göreceğiz.. diyerek beni bitişik salona çekti: «Basmahane».. ve işte kombinanın sıklet merkezi ve bütün hüviyeti burası!.

Halit Arpaç beni tenvir ediyordu:

«— Ayni zamanda 11 renk üzerine nesc yapabilen bu dört makinenin eşi Türkiyede ve Balkanlarda yoktur. İzmir Fuarına verdiğimiz örnekleri bu makineler yaptı.»

Bu zengin cıhazı işleten Türk gençlerini gördüm. Çalışmalarında bariz bir [illegible] vardı. O derece ki bu, bir ünsiyetin ve yaptığı işten emin olan insanların gösterdikleri itminanın ifadesi gibi idi. Sıra ile.. tesviyehane, marangozhane, dökümhane ve sair cıhazı gezerken teknik işlerle uğraşan yüzlerce san'at gencinin büyük bir başarı ile çalıştıklarını görüyorduk. Refikim Halit, Rusyadan gelen raklistlerden olduğu için, bütün bu dairelerde yapılan işleri san'at istilâhlarile izah ediyor ve gençlerimize ameli tecrübeler yaptırıyordu. Bu tecrübelerin hepsi muvaffakiyet!.

İnşaat çatısını da terkettikten sonra büyük elektrik istihsal kısmına geçtik. Bu muazzam dekor, beş bin kilovat istihsal kabiliyetinde bir enerji santralıdır. İçinde saatlarca gezmek lâzım ki tesisat tamamen görülebilsin. Biz sadece ceryanı taksim eden dairede durakladık. Burada Rusyalı Romanov isminde bir elektrik mühendisi bulunuyor. Mühendisin ilk sözünü, Rüsyadan dönen Türk stajyerlerden bahseylemek teşkil etti:

«— İşçileriniz ve teknisyenleriniz, diyor, umulandan çok daha zeki ve kabiliyetlidirler. Bu koca santral en küçük bir kusura yer vermeden Türk gençlerinin elinde çalışır!.»

Bu ara rehberim:

— Sizi, dedi, Kombinanın mühendisi Mösyö Balandin ile konuşturayım.

Ve öyle oldu. Fabrikanın diğer kısımlarını da dolaştıktan sonra idare kısmına geçtik, büyük çalışma odasına girdik. Kırk beş yaşlarında, hafif sakallı bir zat masasında meşguldü: Mösyö Balandin.

Kendisile konuşmamızı, onun muavini Bay Komzinin tercümanlığı temin etti, Balandin diyor ki:

— Gelen makinaların montajı için 700 teknik işçi lâzımdı. Bu rakamı dolduramıyacağımızı düşünerek üzülüyordum. Lâkin sizin gençler çok zeki., çabuk öğrendiler. Öyle ki öğrenirken montajı da tamamlamış oldular.

Arkası 19 uncu sayfada

Kanunî'nin, Eski Kuleli Bahçesinde Geçen 3 Senesi

Bugün, yurda her yıl genç ve dinç birçok subay namzedi yetiştiren Kulelinin tarihi, Yavuz Selimden başlar. 1520 de yani 416 yıl evvel Kulelide "Bostancıbaşı odaları" vardı. Fakat etraf henüz işlenmemiş topraklarla çevrili idi. Sonraları sarayın ve paytahtın sayılı ve nüfuzlu amirlerinden biri olan Bostancıbaşılar, buralarını tanzim etmişler, bağlar ve bahçeler yapmışlar. Bundan sonra halk buraya "Kuleli bahçe" ismini vermiştir.

Kulelinin şöhreti, büyük Türk hükûmdarı Kanunî Süleyman'a, daha şehzadeliği sırasında mahpes ve tabaffuzgâh olmasından ileri gelir. Evliya Çelebinin anlattığına göre, Yavuz Selim birgün şehzade Süleymana kızarak Bostancıbaşıyı çağırmış:

— Tiz, oğlum Süleymanı boğun!. emrini vermiştir.

Bostancıbaşı:

— Sem'an ve tab'an!. diyerek huzurdan çıkmış, fakat hükûmdarın biricik oğlu olan Süleymanın yerine bir başka çocuk boğarak gömmüştür. Devletin emektar bir rüknü olan Bostancıbaşı, Osmanlı tahtının bir tek namzedi olan şehzadeyi alarak gizlice Kuleliye getirmiş, üzerine bir bostancı yamağı elbisesi giydirmiş, üç sene Süleymanı burada saklamıştır.

Şehzade Süleyman üç yıl durup dinlenmeden, tanınmasının önüne geçmek için, elinde çapa, mütemadiyen toprak çapalamıştır.

Yavuz Selim Mısır seferini ikmâl edip te İstanbula geldiği zaman, artık ihtiyarlamağa başladığını hissetmiş, birgün dalgın ve düşünceli dururken Bostancıbaşıyı çağırarak üzüntülü bir sesle:

— Baka Bostancıbaşı, üç yıl önce şehzadeyi boğ, dedimdi, boğdun mu?.

— Beli şevketlüm!

— Ah Bostancıbaşı!.. yazıklar olsun !..

Mazlûm Süleyman için büyük bir hata ettim. İşte şimdi, çoluksuz, çocuksuz, gideceğim. Bu Devleti âli Osman kime intikal edecek?..

Bostancıbaşı, Hünkârın teessürünün hakikî olduğunu hissedince, derhal yer öpmüş:

— Kulunuza izin veriniz de şehzadeyi getireyim!. demiştir.

Bostancıbaşı, Yavuzun sevinç çığlıkları arasında Kuleliye koşmuş, şehzadeyi alelacele almış, saraya getirerek babasının tahtına yüz sürdürmüştür. Yavuz Selim oğlunu kucaklamış, göğsüne bastırmış, yüzünü gözünü öpmüştür.

İkinci Mahmud zamanında yapılmış olan bu resim, o devrin Kulelisini göstermektedir.

Süleyman tahta çıktığı gün, kendisini ölümden kurtaran Bostancıbaşıya Mısırı ihsan etmiştir. Üç sene toprak kazdığı, çapa çapaladığı bahçeye de büyük ve süslü, bir kasır yaptırmış, bahçeyi kat kat tanzim ettirerek her kata fıskiyeler koydurmuştur. Bu kasır ve bahçe halk arasında «Kule bahçesi» olarak yadedilmeğe başlanmıştır.

Bugünkü kuleli, Abdülmecit zamanında yapılmıştı, Fakat vakit vakit birçok tadilâta uğramıştır.

Kanunî Süleyman bu bahçeye saklandığı günlerde kendi elile bir servi dikmiştir ki, Evliya Çelebi bu servi için: "Halâ kudreti İlâhiyeye delil olacak kadar bedidir ki, bir nihali endamı matbuundan hariç değildir" diyor.

Hükümdarın büyük bir ehemmiyet atfettiği Kuleli bahçeye, birçok Osmanlı padişahları da rağbet etmişler. Nevşehirli İbrahim paşanın damadı Kaymak Mustafa paşa 1777 de sahilde bir mescit yaptırmış, 1828 de de İkinci Mahmut, Bostancıbaşı odaları mevkiinde, yani Kuleli Askerî lisesinin bulunduğu yerde, süvarilere mahsus bir kışla inşa ettirmiş, sahildeki mescide de bir mahfel ve bir minare ilâve etmiştir.

Burada gördüğünüz resim, İkinci Mahmudun zamanında yapılmıştır.

Abdülmecit zamanında bu bina bir yangın neticesinde yanmış, padişah yarısı kârgir, yarısı ahşap olmak üzere ayni yere bugünkü binayı yapmıştır.

Kuleli şimdi, eski devre göre birçok tâdilata uğramıştır. Bağlar ve bahçeler yerine tek tük evler yapılmış, cepbe ağaçlarla örtülü tepe çıplaklaşmış; "Kule bahçesi" muhtelif şekillerde dağılıp ayrılmış, Beylerbeyine ve Çengel köyüne uzayan yollar bahçeyi ikiye ayırmıştır.

Bugün Kuleliyi kaplıyan incir ağaçları, eskiden de İstanbulun en leziz ve güzel incirini yetiştirmekle şöhret bulmuştu.

Fakat dün hükümdarların zevk ve eğlencelerine vesile teşkil eden Kuleli, şimdi sağlam bir milletin sağlam ordusuna genç subay namzedi yetiştirmekle övünüyor.

◆

Yazan:

Ragıp Şevki

◆

ÂŞIKLARIN DİYARINDA...

Yazan: **CEVDET BAYKAL**

Melen bağlarında akşam oluyordu. Güneş, tutuşmuş da yanmış gibi ufku kızıl kana boyamıştı. Boğazın hiç eksilmiyen nazlı rüzgârı, bütün munisliğiyle yeşil sırtları öpüyordu.

Önumde:

— Destur..

Diye, boyun kıran yağız delikanlı:

— Âşık gelmiş.. Bir hele, desin.

Dedi.

«Âşık gelmiş!» deyince, bizim İzmitin ünlü âşığı Memo sandık da, hüzünlendik. Meğerse, "Hak âşığı„ imiş!. Tahir ile Zühreden dem vuran, Arzu ile Kamberi dile getiren, Aslısı için otuz iki dişini söktüren Kerem gibi âşıkların soyundan..

***

Elinde kırık bir Saz, dilinde niyaz, gönlünde «Yâr» vardı. Yeşile çalan gözlerinde sevda denilen şeyin gamlı parıltıları titreşiyordu. Sakular köyünün bu, esmer akşamında, köyün gün görmüş ihtiyarları, gün görecek yiğitleri lahutî bir sükût ve sükûnla odayı doldurmuştular.

— Şöyle buyurun.

— Döşeği iletiverin.

— Yastığı getirin.

Derken, Zileli Âşık Osman Yanık:

— Yamacıma geç.

Diye iltifat etti.

Yamacına geçtim.

Deli deli, yüzüme bakıyordu.

— Bizim Zileyi bilirsin he?..

Dedi.

— Cevizli kümesine, cerezine, pekmezine pek bayılırım. Kaledeki mektepte de okumuştum. Muallim Yusuf Efendi, Nedim Bey, Zeki Bey sağ mı? dedim.

Gurbette bir hemşehri bulmanın o, anlaşılmaz sevinci yüzünde dalgalandı:

— Yusuf efendi, sizlere ömür, kerem et diğerlerini tanıyamadım. Ve birdenbire sordu:

— Sevda nedir? bilir misin?

Lâhzada, yine kendisi cevap verdi:

— Böyle filiz gibi delikanlı olursun da sevmemiş olur musun?

Elinde saz yanık yanık, inlemiye koyulmuştu:

Bülbül havalanmış yüksekten uçar,
Hasbahçe içinde gülüm var deyi!
Seni seven yigid şerinden geçer,
Güzeller içinde Yarim var deyi.

***

Ben seni severim, sen de sev beni,
Mevlâm bir karara koymaz insanı,
Elbet bir gün olur ararsın beni,
Şurda bir divane yârim var deyi.

***

Ben seni severim can ile candan,
Mevlâm ayırmasın sevdiğim senden,
Canımı esirgemem güzelim senden,
Götür sat Pazara kölem var deyi.

Kalın, davudî sesi perde perde, akisleşiyordu:

Kısmet olup ben bu ilden gidersem,
Sen de bu illerde kal kara gözlüm,
Gurbet ilde kem haberin duyarsam,
Başının çaresin bul kara gözlüm.

***

Aşık bilir âşıkların hevesin,
Kömür sandım yar kaşının karesin,
Yoksa sen kapına kul mu ararsın,
Ben kapına kul kara gözlüm.

Hançeresinin nağmeleri sazının nağmesine, sazının nağmesi hançeresinin nağmesine karışıyordu:

Gökde uçan bölük bölük turnalar!
Yok mu sizin meskeniniz, iliniz?
Mevlâyı seversen arzıhal eyle,
Uğrar ise «yâr» iline yolunuz.

***

Coşkun sular gibi çağlayamadım,
Gitti elâ gözlüm ağlayamadım,
Elden âr ettim de ağlayamadım.
Çöller oldu meskenimiz, yerimiz.

Delikanlılar tatlı tatlı, göğüs geçiriyorlardı. Halden anlar insanların edasıyle çoşuyordu:

Ak imiş gerdanı, beyaz kar gibi,
Boyu gül ağacı, selvi dal gibi,
Siyah zülfün tel tel, etmiş uzatmış,
Salıvermiş ak gerdanın üstüne....

***

Köylülerin hepsi sevdalı.. Kimi başlamadan nihayet bulmuş, kimi nihayet bulurken başlamış, kimi de unutulmak denilen o zalim hastalığın sızısı içindeler.. Ve gözlerde birer birer, canlanıp, birer birer, sönen hayaller...

Garib bülbül idim, geldim ötmiye,
Yârin bahçesinde figan etmiye,
Çevirdim gönlümü alıp gitmiye,
Sarıldı boynuma kandırdı beni..

***

Kerem der ki: «bu yollarda yol idim,
Tuna suyu gibi coşkun sel idim,
Ben açılmamış bir gonca gül idim,
Yar aldı koynuna soldurdu beni».

***

Odanın içi bir an renkleşir, ışıklaşır ve sevdalaşır gidi oldu. Baktım: on dördünü yeni süren bir yosma salına salına, geliyordu. Elinde kahve tepsisi vardı. Uzun kirpikleri, siyah tatlı gözlerini bir sihri fusun kutusu yapıyor gibiydi:

— Sağlıcakla gelmişsiniz.

Diyordu.

Zileli âşığın koyu yeşil gözlerinde alev alev sevdalar tutuşuyordu. Sazına sarılmıştı:

Başı al balalı sürmeli gelin,
Elinden bir bade sun da yörü,
Sen beni düşürdün mihnete derde,
Gel ağlattın beni, güldür de yörü..

***

Beyaz göğsün görünmiyor düğmeden,
Siyah zülfün mah gerdana eğmeden,
Gonca güle garip hoyrat değmeden
Topla zülfünü, soldur da yörü..

***

Ak göğsünde düğmeleri çitinsin!
Güzeller içinde ahdi bütünsün!
Bilmem namehremsin, bilmem hatunsun?
Poşuyu yüzünden kaldır da yörü...

***

Zileli âşıkı ve Sakular köyünün sevdalı sakinlerini arkada bırakalı günler var. Karacaoğlanların, âşık Keremlerin Gevherilerin ve Köroğlunun yaşadığı, yerlerden geçiyoruz. Yeşil sırtlarda, morarmış yamaçlarda, sevdalı tepelerde at koşturuyoruz. Yanımdaki arkadaşım çenesi, Çenesuyu içmiş gibi birteviye işliyor:

Sallanı sallanı, gel kız yanıma,
Sallanıb gelişin benzer Sunaya,
Sende diyon aşkın benim canıma,
Utanıyon, bildirmiyon ne fayda...

VATMANLA MÜLÂKAT

◆

Yazan:

Sabih Alaçam

◆

Bir zamanlar Erenköyünde otururdum. Her gün sabah, akşam, Kadıköy vapur iskelesine ya çıkmak; yahut ta gelmek mecburiyetinde idim. Evle iş arasındaki mesafeyi katetmek için mecburen uğranılan bu durak yerine alışmıştım, ve oradan hiç bir şikâyetim yoktu. Neden? Çünkü, oturacak bir kanape, yağmurdan, güneşten - mevsimine göre - sığınacak bir dam altı, bir arkadaşla buluşmak için müsait bir köşe temini zor birşey değildi. Yalnız, her vapur iskelesinde raslanan müşkül burada da vardı: Bilet almak! Fakat bu mahzuru ortadan kaldırmanın çaresi mevcuttu: Gerek tren, gerek vapur karnesi cebinizde oldu mu, elinizi, kolunuzu sallayarak soluğu gemide alırsınız! Ama, denilebilir ki deniz aşırı yerde oturmanın başka mahzurları, aksaklıkları yok mudur? Vapuru kaçırmak, sis yüzünden, hatta deniz ortasında kalmak gibi. Buna, bizim Akay sefinelerinin bozulmalarını da ilâve edebiliriz. Netekim, bir kere böyle birşey başıma da geldi. Meşhur Neveser, müsemmabinnakis olmayı kibirine yediremiyerek Modada istaper etti. Fakat, herhangi bir makinedeki arızayı normal olarak telâkki etmek mecburiyetindeyiz; ve bu, dünyanın her tarafında böyledir! Vapuru kaçırmağa gelince, gözünü açar, iskeleye vaktinde gelirsin, olur, biter! Sis olursa da, ne yapalım, Cenabıhakkın işine karışılmaz!. Bu tabiî hadiseyi, ihdas etmek te elimizde değil, bertaraf etmek te!

Netice olarak, İstanbulun nakil vasıtaları içinde vapuru, tramvaya bin kere tercih ettiğimi söyliyebilirim. Fakat talihe bakın ki artık Erenköyünde oturmuyorum, ve hergün hiç hoşlanmadığım tramvaylarla gidip gelmek mecburiyetindeyim.

Bu mecburiyet bana yeni yeni huylar verdiği gibi, yeni yeni ahbablar da kazandırdı. Size evvelâ yeni huylarımdan bahsedeceğim, sonra da yeni ahbablarımdan!

İstanbulda tramvaya binmek insana neler öğretir bilir misiniz? Açıkgözlük! Çünkü, biletçiye bozdurulan paranın üstünü kaptırmamak için, oturacak yer bulmak için, esvabla kunduraların çamurlanıp kirlenmemesi için.. ve - en mühimi - ceblerinin muhteviyatını kemali hürmet ve mahcubiyetle bedava geçim yolunu bilenlere teslim etmemek için dalgın olmamak, etrafa dikkat etmek; ve bütün düğmeleri, bir amirin karşısında bulunuyormuş gibi, iliklemek lâzımdır. Demek ki acıkgözlüğe, tırandazlığı da ilâve etmek icab ediyor. Kocalarının çapaçulluğundan şikâyetci olan bayanlara tavsiye ederim: Zevçlerini her gün, sabah ve akşam, tramvaya binmeğe zorlasınlar. Az zaman sonra, baş-larını üstlerine, başlarına gayet itina eder bir vaziyette bulacaklardır. Ama, o vakit te kıskançlık baş gösterirse, ka-rışmam! Tramvayın, güzellik bakımın-dan da faidesi olduğu muhakkak: Niza-mî haddine nazaran: 18 kişilik olan vagonda, 50 kişinin gidip gelmesi mu-tad bulunduğundan; insanın ya terden ya sıkışmaktan yağlarının eriyeceği gün gibi aşikâr! Güzellik enstitülerine gi-dip te hem para ve hem de vakıt harca-yanlara şaşarım. Bu kadar külfete ne hacet? Akşam üstleri Kurtuluş - Beya-zıt veya Şişli - Sirkeci arabalarında en fazla bir ay seyahat ediniz; iğne ipliğe dönmezseniz tramvay ücretlerini mü-faiz ödemeyi taahhüt ederim.

Şükür olsun ki şişmanlıktan yana bir şikâyetim yok. Bilakis, beni yakın-dan sevenler - eş, dost, akraba, hepsi-nin kulakları çinlasın! - hiç değilse beş altı kilo almamı israrla tavsiye ediyor-lar. Evli olup ta Bayanla üstümün başımın dağınıklığından dolayı geçi-nememekliğe gelince, şimdilik sevgi-limle henüz nişanlı bulunduğum.. ve dünya evine girmediğim için, o cihet-ten de başım dertte değil. Açıkgözlü-ğe gelince, sırasında karşımdakilere ken-dimi aptal zannettirecek kadar akıl un-talığı yapmasını, ve içimden kıs kıs gülmesini de bilirim. Ceplerin muh-teviyatını başkasına aktarma ettirme saadetine ise, ömrüm oldukça erişemi-yeceğim galiba! Çünkü, hiç bir zaman meteliksizlikten yakamı kurtaramadım

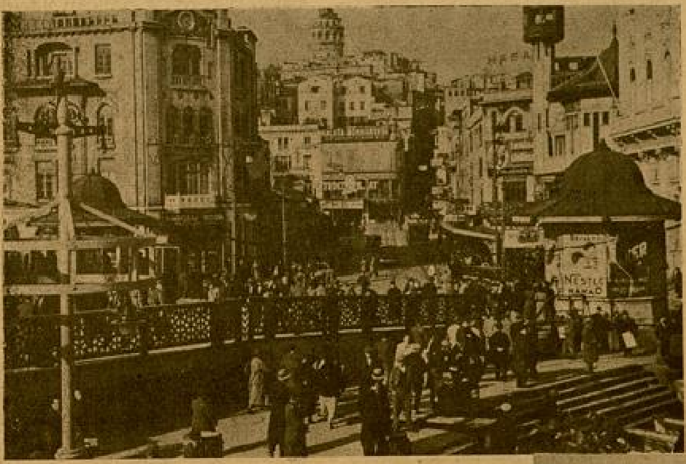

Bir zamanlar Erenköyünde otururdum. Her gün sabah akşam Kadıköy vapur iskelesine ya çıkmak, ya gelmek mecburiyetinde idim; evle iş arasındaki mesafeyi katetmek için...

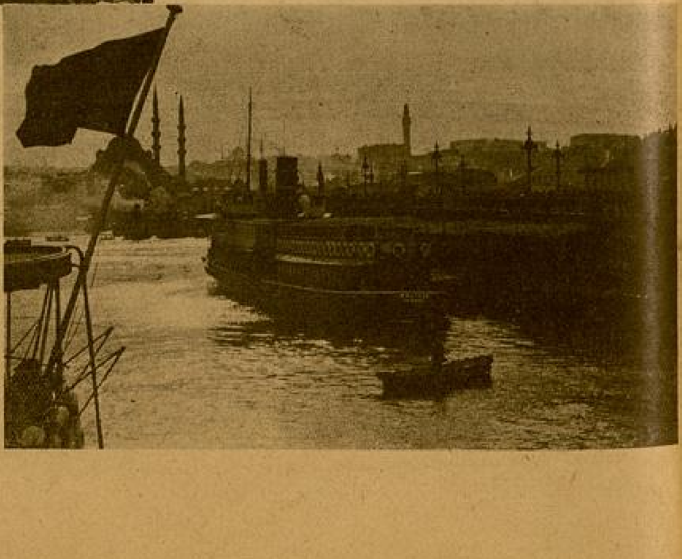

— Sen nerelisin?

— Edirneli. Şimdi orada bıraktığım evimi o kadar göresim geldi ki... Bu baba yadigârı mekânın pencerelerinden Mericin sakin sularını doya doya görmek, geçen günlerimin tatlı hatıralarını yaşamak istiyorum...

Şu hesaplara nazaran, tramvaydan yaka silkmeğe şahsan hiç hakkım yok gibi. Fakat yağmurda, karda durak yerlerinde, tramvayların sahanlıklarında ayazlamağa ne buyuruluyor? Eh, gülü seven dikenine katlanır. Ya buna razı olmalı, yahut, ne yapıp yapıp zenginleşip bir oto satın almalı! Kısmette varsa, o da olur. Şimdilik tabanvaya arzı iftikar etmemek için, Cenabıhak, kulunuzu 5 buçuktan mahrum etmesin, kâfi!

Yalnız bir mesele daha var. Şehirin bir başından öbür başına gidip gelinciye kadar kalabalıktan bunalıyorum; iç sıkıntısından ne yapacağımı şaşırıyorum. Gazete okumak istersem, o hercümercte buna imkân bulamıyorum; sarsıntıdan, geviş getiren koçlar gibi başım sallana sallana sersemliyorum. Bunun, tek çaresi sahanlıklardan birine fırlayıp hava almak, sigara tüttürmek. Sansım, bazan beni vatmanın yanına düşürüyor. Diğerperestlik te damarıma işlemiş - Kendimi meth ve sena edeyim! - Hemen, saatlarca, bizler için, ayakta dikilen bu kol ve ayak işçisine de «az veren candan, çok veren maldan» kabilinden sunuyorum on bir buçukluğu! Bu küçük ikram, bütün yol imtidadınca devam eden bir muhaverenin başlangıcı oluyor. (Başımızın üstünde vatmanla konuşmak kat'iyen memnudur, ibaresi duruyor. Ama kusurumu affediniz!) İşte, bu dostluklar tekerrür ede ede bir hayli vatmanla ahbaplık peyda ettim. Bunlar hakkında umumî bir fikir vermek lâzım gelirse, kısmı azamının zeki ve atik insanlar olduğunu söylemek doğru olur. Hele bazıları var ki gayet nüktedan tipler. Biletçiler, umumiyetle vazifelerinin ağırlığından şikâyetcidirler. Yolcularla uğraşmanın büyük bir dert teşkil ettiğini yana yakıla anlatırlar. Fakat vatmanlarda bu ruhi haleti göremedim. Onlar, bilâkis işlerinden memnuniyetle bahsediyorlar. Hatta, bazıları lâf arasında neşe ile o kadar enteresan şeyler söyleyorlar ki merakla dinlenebilir. İşte, size, bir vatmanla olan bu ayak üstü ve teşrifatsız mülâkatlarımdan birin naklediyorum:

— Eh, söyle bakalım Bay İhsan - İsminin İhsan olduğunu daha evvel öğrenmiştim! - vaziyetinden memnun musun?

— Evet.

— Bekârmısın?

— Hayır. Karım ve bir de çocuğum var. Fakat geçiniyorum ve hayatımdan memnunum. Evin kadını idareli olduktan sonra, aylık kazancımla, ne karnımız aç kalır, nede sırtımız çıplak. Yalnız bir şartla: Hayatımızda lüks yok tabiî. Gezmeğe on beş günde bir gidiyoruz. Karım ipekli kumaş kullanmıyor. Yünlüden ve basmadan esvab yapıyor. Zenginlik ihtirası bende olmadığı için, bugünkü hayatımdan bir ıstırap duymuyorum. Zaten, insan çalıştıktan sonra niçin muvaffak olmasın? Yeter ki saadetin küçüğile iktifa ede!

Hem ben size birşey söyliyeyim mi, bizim işimiz biraz yorucudur, lâkin eğlencelidir.

— Amma yaptın ha! Neden?

— Günün muhtelif saatlarında öyle yolcular taşırız, öyle şekillerle karşılaşırız ki.. size hepsini anlatsam şaşarsınız! Açıkcası, vatman olmak demek, biraz da ruhiyat mütehassısı olmak demektir!

— O, bu enteresan.

— Tabiî bayım. Size kadın yolculardan hele bir bahsetsem...

— Durduğun kabahat!

— Kadın müşteriyi en çok salı günleri taşırız. Fakat ekseriya öğleden sonra tramvaya binerler.

— İkinciye mi, birinciye mi?

— Rastgele. Fakat ikinci mevki arabaların daha kalabalık olduğu muhakkak. Hele 14 den 18 e kadar tramvaylar tıklım tıklımdır.

— Bu saatlarda erkek yolcu mikdarı az mıdır?

— Hayır Bayım! ne gezer, kadınlarla beraber erkek yolcular da artıyor. Tramvayda herkes omuz omuza, balık istifi gidiyor. Ancak bu vaziyetten biletçilerin memnun olması lâzım. Neden derseniz, arabaların içi esans deposuna benziyor! Mamafi şunu da unutmamalı ki, kadın müşterilerden biletcilerin bağrı yanıktır. Ufak para yoktan anlamazlar, eski parayı kabul etmezler, ve uzun boylu da bilet bedellerinin hesabını yaparlar. Bir de Bayanlar çok hiddetlidirler.

— Peki, Bayların da hiddetlileri yok mu?

— Vardır. Fakat çok değil. Yalnız yanlarında sevgilileri bulunan bilhassa genç baylar pek müteazzım ve pek sert olurlar. Onlara fazla lâf söylemeğe gelmez. Meşhur sözdür: "Serçe bile, yanında dişisi var diye, Cebraile kafa tutmuş!„ Yalnız az daha unutuyordum, kadın müşteriler içinde anafordan seyahat etmek isteyenler yoktur!

— Erkeklerde var mı?

— Sorar mısınız, tümen tümen! Kalabalıkta biletçi gelinciye kadar Sultanahmetten Eminönüne, Karaköye kadar gelmeyi kâr sayanlar mı ararsınız, tramvayın gittiği yerden başka bir yer için bilet istiyenlere mi tesadüf etmezsiniz, neler... Amma, şimdi, eskisi kadar bedavacı müşterilere rastgelinemiyor. Çünkü atlamak yasağı çıkalıdanberi biletcinin kasketi görünür görünmez arka kapıdan kirişi kırmak yok!

Artık, mülâkata nihayet vermek icab ediyordu: Parmakkapıya yaklaşıyorduk.

— E, demek bu işler böyle Bay İhsan? dedim.

Güldü, sonra ilâve etti:

— Ne yapalım, Bayım. Elimiz ayağımız tutuncıya kadar uğraşacağız, sonra istirahat.

— Daha ona çok vaktin var canım.

— Öyle. Lâkin her fani için ihtiyarlık mukadder. O zaman, eğer kısmetimizde varsa, memleketime dönmek istiyorum.

— Sen nerelisin?

— Edirneli. Şimdi, orada bıraktığım evimi o kadar göresim geldi ki... Bu baba yadigârı mekânın pencerelerinden Mericin sakin sularını doya doya görmek istiyorum. Asude bir hayatın verdiği rahatlık içinde, geçen günlerimin tatlı hatıralarını yaşamak... Bu az saadet mi?

— Doğru Bay İhsan. Herkesin gönlünde bir aslan yatar. Haydi Allaha ısmarladık.

— Güle güle Bayım.

Beyaz dağ bana Dersimin en gizli yüzünü gezmeden gösterdi.

Dersimde, başı daima yüksek dağlara bakan koç heykeli (mezarlardan biri)

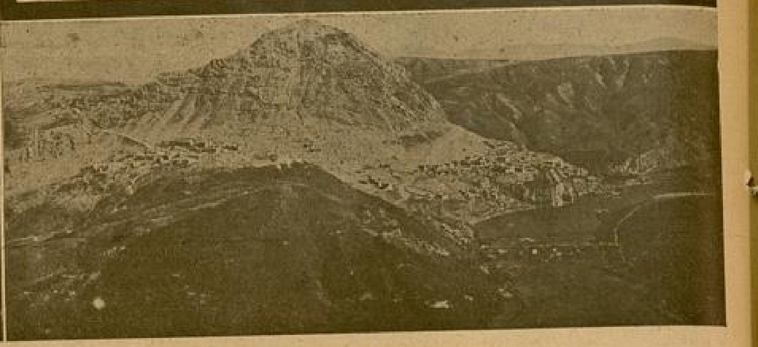

Dersim eteklerinde Palunun genel görünüşü.

Zeyl ve Munzur Efsaneleri Nedir, Nasıl Yıkıldı?

Zavallı Muhtar, Seyyit Rızanın oğlundan intikamını alamayınca, kendi karısını ve genç kızını öldürerek namusunu temizledi

Yakıcı, kavurucu bir sıcak.

Şoför:

— Baylar, başınızı camdan çıkarmayın,. diyor. Sebebini soruyorum, cevap veriyor:

— Uçurumları görmeğe gözleriniz alışık değil; fenalaşırsınız.

Beyaz dağa (Eski ismi Ziyaret tepesi) gidiyoruz. İçimde tatlı bir heyecan var. Başı üç bin metreye yaklaşan mukaddes bir dağa birân evvel çıkmak, oralardan korkunç Dersimin karlı, sisli dağlarını doya doya seyretmek istiyordum.

Şoförün ihtarı, merak hislerimi daha ziyade tahrik etti. Dersimin ne demek olduğunu anlamadan, onun vahşî manzaralarını görmek için bundan daha iyi fırsat olamazdı.

Kilometrelerce uzayan dik kayalıklara, baş döndürücü uçurumlara bakarken tüylerim ürperiyor ve düşünüyordum:

Bu yerlerde yaşıyan Dersimli elbette vahşî, geme alınmaz ve çapulcu olur. Kuş uçmaz, kervan geçmez yollarda Dersimlinin seke seke gezişini seyretmek, birân için insana bambaşka bir diyarda olduğunu hissettirmiyor mu?

Beyaz dağa çıkdığımız vakit, senenin dört iklimini değiştirmiştik. Yakıcı sıcaktan mutedil bir diyara göçetmiş, sonbahar ve kışı görmüştük. Beyaz dağ, sis içinde idi. Bulutlar başımızın üstünde dolaşıyor, Dersimin mukaddes Munzur dağı karşımızda yükseliyordu. Etekleri bembeyaz karla çevrilmişti.

Beyazdağ bana Dersimin en gizli iç yüzünü gezmeden gösterdi. Dürbünü dört tarafa gezdirdim. Upuzun cansız bir ceset gibi uzayan Beyaz dağları, korkunç yükeskliklerde uçan bulutlar arasındaki dik kayalıkları, Kutuderesi civarına yaklaşmış kahraman Türk askerinin harekâtını bir panorama gibi seyrettim.

Saltanat devrinde uğranması imkânsız sayılan, Erzurumu istilâ eden Çar ordusunun girmeğe muvaffak olamadığı Dersim dağlarında, bütün asrî teçhizatile ilerleyen Türk ordusunun harikulâde kabiliyetini görmek, onun yüksek kudretini bütün çıplaklığı ile anlamak demektir.

Süleyman ağa not aldığımı görünce şüphelendi.

Garip bir efsane:

Ben Beyazdağa çıktığım ve Türk ordusunun Kutuderesine doğru ileri harekâtını seyrettiğim günlerde Seyyit Rıza, taraftarlarına en büyük müjdesini bildirmişdi. Müjde şu idi:

Düzgünün hemşiresi Zeyl, [1] hazırlıklarını yaptı. Birkaç güne kadar top atacak.

Bunun neresinde müjde vardır? demeyiniz. Saf, cahil Dersimliyi kendilerine bağlıyan Seyyitler, onlara inandırmışlardı ki Dersime hiçbir kuvvet giremez. Buralar, ebediyete kadar onlara kalacak. Eğer birgün Dersim dağları yabancı askerler tarafından istilâ edilirse, Zeyl dağından, Zeyl baba topla hepsini mahvedecek.

Türk askeri Dersim dağlarında ilerlerken Dersimliler soruyorlarmış:

— Zeyl hâlâ topunu atmıyacak mı?.

Beyaz dağın ağası ile bir konuşma:

Beyaz dağdan Dersimin dört tarafını gördükten sonra dağın eteğine sıkışmış Pakire köyüne gittik. Pakirenin muhalefete iştirak etmemiş ağası Süleyman ağa, bizi karşıladı.

Sorduklarıma kısa kısa cevap veriyor, bazı suallerimi anlamamazlığa geliyordu. Not aldığımı görünce, şüphesi

[1] Düzgün ve Zeyl Dersimde iki mukaddes dağdır.

arttı. Belki ifadesinin alındığını sanıyordu.

— Senden dinlediklerimi unutmamak için defterime yazıyorum. Dedikten sonradır ki şüphesini azıcık olsun izale edebildim.

Ona, aşiretler arasındaki kan davalarını sordum:

— Bayım, dedi; biribirine düşman olmıyan aşiret yoktur ki.. Düşmanlıklar hiçbir vakit unutulmaz. Bir tane insan öldürülmekle intikam bitmez, düşman aşiretler gece gündüz biribirlerini kollarlar. Bulunca hemen öldürürler.

— Peki Süleyman ağa, dedim. Bu düşmanlıklar ne için olur?.

Parmağını dağlara doğru uzatarak gezdirdi:

— Böyle yerlerde ne için düşmanlık olur? Ya sürü için, ya yer için ve yahut da kız için..

— Hangisi için çok düşmanlık olur?.

— Hepsi için olur. Sürü ihtiyaçtır. Görüldü mü kaçırılır. Arazisi çok azdır. Fırsat bulunca alınır. Dersimde evlenmek imkânsızdır. Kız tarafı dünya kadar mal ister. Onun için kız kaçırma var, kız kaçırılınca da düşmanlık başlar..

Süleyman ağanın söyledikleri bir neticede toplanıyordu:

Dersimde huzur yoktu. Fakat bu huzursuzluk onlar için zevk ve tabiî yaşama halini almıştı. Daima mahrumiyet ve korku içinde yaşamak..

***Munzur efsanesi*:**

Pakire köyünde, soğuktan donacak kadar üşüdükten sonra tekrar geldiğimiz yoldan dönüyorduk. Ben biraz evvel dinlediğim Munzur dağlarının efsanesini düşünüyordum.

Munzur efsanesi, Dersimliyi asırlarca felâketten felâkete sürüklemiş bir hurafedir. Munzur, bir ağanın çobanı imiş. Ağa birgün kalkıp Mekkeye gitmiş ve Arabistanda dolaşırken canı helva istemiş:

— Ah, demiş; bizin karının yaptığı helvalardan olsada bir yesem..

Tam o esnada kendi çobanı Munzur, elinde bir tabak helva ile karşısına dikilmiş, helvayı verdikten sonra ortadan kaybolmuş.

Ağa helvayı yemiş, tabağı heybesine koymuş, işini bitirdikten sonra memleketine dönmüş. Evine yaklaşırken bütün köylünün elini öpmek için kendisini beklemekte olduklarını görmüş. Ağa elini öptürmemiş, ve Munzuru işaret ederek:

— Benim değil, onun elini öpün demiş.

Köylüler bundan birşey anlamamışlar. O esnada heybesinden helva tabağını çıkarıp karısına göstermiş;

Yazan:

NİYAZİ AHMED

— Bu bizim helva tabağı değil mi?. demiş. Kadın tabağa bakmış;

— Evet, demiş. Bizim tabaktır. Bir gün Munzur:

"Ağa helva istiyor, yap ta götüreyim„ dedi. Ben de herhalde Munzurun canı helva istedi diyerek yapıp verdim. Sonra tabağı istemeği unuttum.

Mehmetçiğin dipçiği altında can veren; Seyit Rızanın oğlu Şahin

Ağa köylüye dönerek:

— Şimdi anladınız mı demiş, niçin Munzurun elini öpeceğinizi..

Bütün köylüler Munzurun elini öpmek için etrafını sarmışlar, fakat Munzur utanmış, elini öptürmek istememiş ve kaçmağa başlamış, köylüler kovalamışlar, böylece şimdiki Munzur dağlarına gelmişler. Munzur hemen dağın içine girmiş, köylü de arkasından girmek istemişler, fakat çobanın girdiği yerden muazzam bir su çıkmış. Munzur başka taraftan dışarı çıkmış, yine arkasından koşmuşlar, yine dağın bir yerine girmiş oradan da su fışkırmış, böylece yedi defa dağa dalmış ve her yerden su fışkırmış. Munzur da ondan sonra ortadan kaybolmuş..

İşte meşhur Munzur efsanesi..Munzur dağı ve Munzur suyu bundan sonra Dersimlinin en mukaddes tapınağı olmuştur.:

Alçak bir serseriye tapanlar:

Saf bir köylü gibi cahil bir Dersimli ile konuştum.

— Bak! dedim. Zeyl top atmadı. Acaba Seyyit Rıza yalan mı söylüyor?

Dersimli bana şu cevabı verdi:

— Şahın adamlarile Munzura gitti, geri dönünce kurtaracak..

Dersimli o kadar inanarak söyliyordu, ki.. Ben bir Dersimliyi ikna etmenin mümkün olmadığını pek iyi biliyordum. Söz, onlar için hiç birşey ifade etmez. Gözle görünmeyen hiç birşey onların kafasında yer etmez. Nasıl etsin ki cahil Seyyit ve ağalar zavallı Dersimlileri bir hayvan sürüsü haline getirmek için, asırlarca mücadele etmişlerdi. Köylünün „Şahin„ dediği serseri, Seyyit Rızanın Elâzıkta Orta okulu bitiren oğlu idi. Okuldan çıktıktan sonra babasının yanına gitmiş ve Dersimi kasıp kavurmağa başlamışlardı.

***Namus uğruna işlenen feci bir cinayet*:**

Dersim hududunda bir köyde anlattılar.

Şahin, bir köy muhtarının genç karısı ile kızına göz koymuş ve bir gece adamlarına:

— Şimdi gidip muhtarın karısı ile kızını getirin, emrini vermiş.

Tabiî bu emir, ölüm pahasınada olsa yerine getirileceği için, bir gece içinde kızla annesi getirilmiş. Şahin onları birkaç hafta sakladıktan, namuslarını berbat ettikten sonra dağ başında:

— Haydi, şimdi kocanıza gidin.. diyerek bırakmış.

Zavallı köy muhtarı, bu feci vaziyeti öğrenince deliye dönmüş, Şahin dağ başında olduğu ve kendisine birşey yapamıyacağı için, karısını ve kızını bir gece içinde öldürerek namusunu temizlemiş.

Dersimde, alçaklığın bir timsali olan Şahin, Munzur dağından döndükten sonra, Mehmetciğin dipciği altında can verdi. Bu can veriş, Dersimde zorbalığın, tahakkümün ve asırlardır devam eden köhne an'anenin bir yıkılışı idi.

Istıranca Eteklerinde

Yazan: *Mükerrem Kâmil Su*

№: 8

Gecenin koyu karanlığına birdenbire açılan bir sokak feneri gibi kafasında keskin bir ışık yandı. Berrin için için ürperdi, titredi. Ve ruhunun en gizli köşelerini aydınlatan bu ışıkla, kafasına bir burgu saplandı.

Niçin hayattan bezmiş, herşeyden usanmış görünen, kavga etmeğe sebep arayan kocası, Nesibenin tezkeresi gelince canlanmış, gözleri gülerek:

« Bu geceyi evde geçirmek haksızlık olacak! » demişti.

Tam on yıl duygularına sokulmayan, kafasını, kalbini, sinirlerini rahat bırakan şüphe kıvılcımı, birden benliğinde sıçramağa başladı. Bu küçük ateş parçası ile genç kadının vücudu ile beraber ruhu da yandı.

Aynadaki mesut kadın, sevdiğine ve sevildiğine inanan, buna inandığı içindir ki harikulâde bir ihtişamla güzel olan genç kadın, rüzgâra eteklerini kaptıran bir çocuk ürkekliği ile şezlonga yığıldı.

Aşağıdan hâlâ gürültülü sesler, kahkahalar geliyordu, ve genç kadın evlilik hayatlarında ilk defa ihmal edildiğini, hazırlanırken yalnız kaldığını, kocasının bu gecikmenin farkına varmadığını görüyordu.

Oturduğu yerde uyuşmuş kalmıştı.

Aldanmak, aldatılmak...

Bunu şimdiye kadar hiç, ama hiç düşünmemişti.

Birgün sevilmiyeceği, birgün kocası tarafından ihmale uğrayacağı o kadar aklına gelmemişti ki,. ne yapacağını bilememekten gelen bir şaşkınlık içinde etrafına bakıyor; ağlamak, haykırmak, birşeyleri vurup kırmak, parçalamak istiyordu.

Ürkek bir kuvvetle doğruldu.

Kendi kendine: «Lâkin, henüz ortada birşey yok. Bu hissimde aldanmış olabilirim. Haksız olarak ondan şüphe etmek.. Bu ne acı.. Cevat içimden geçen bu şeyleri bilse ne kadar üzülür..». Böyle düşünerek yatak odasından çıktı.

Misafirlar salonda durmadan konuşuyorlardı. Berrin içeri girince birdenbire Nesibenin gözleri Cevadın yüzüne dikildi. Cevat okadar sararmış.. okadar şaşırmıştı ki,. karısına yer vermek için ayağa kalkarken sigara masasını devirdi.

Nesibe, bu kadar güzel, bu kadar ince ve fevkalâde zarif bir kadınla boy ölçüşemiyeceğini düşünecek yaradılışta bir insan değildi. O, hayatı, yiyip içmek, gezip eğlenmek, canının istediği erkekle düşüp kalkmaktan ibaret sanıyordu. Birgün çorabının içinden düşen bir randevu tezkeresi kocasını az daha öldürecekti. Üç çocuğunu düşünerek onu yola getirmek için geceli gündüzlü didinen yüzbaşı Abdi, sabaha kadar ağlamış, kıvranmış, ne yapacağını düşünerek çılgına dönmüştü.

Yatağında büyük bir gönül rahat'ığı ile uyuyan hiyanet kadın, bir aralık gözlerini açmış, odanın cıgara dumanından şikâyet ettikten sonra:

« İşine gelirse, demişti. Ben böyleyim. İstersen boşa beni, gideceğim yer bellidir. Ben şık giyinmek, istediğim şeyi yemek, içmek, dilediğim yerde gezmek isterim.»

Cevat, bu iki kadın arasında ölçü yapamıyacak kadar sersemleşmişti. Bir zamanlar her hareketi sinirine dokunan, temizliğe hiç dikkat etmediğini birçek defa gördüğü için evinde kahve içmekten çekindiği, şakalarından iğrendiği, evine sık gelişlerinden bıkıp usandığı bu kadına karşı şimdiki hali ne idi?

Bu sarışın kadına zaafı nereden geliyordu?

Birgün Berrin evde yokken, onu aramak bahanesile gelip te kendisini kucağına attığı, kollarını boynunda kilitleyerek çılgın gibi dudaklarını uzattığı dakikadanberi tuhaf bir çarpıntı, bir baş dönmesi içindeydi.

Nesibenin, ahlâkına güvenilir bir kadın olmadığı bütün memleketçe teslim edilmiş bir keyfiyetti. Bekâr subayların ağızlarına öyle müthiş bir şekilde düşmüştü ki. Mesleğin şerefi bakımından yüzbaşı Abdiye acıyor; onu bir tarafa çekerek ikaz etmek istiyordu.

Halbuki sarışın kadın vücudunu kollarına bırakınca, onu göğsünden iteceğine, zehirli bir böceği silker gibi fırlatıp atacağına abdala dönmüş, kapı arkalarında, loş sofalarda kendilerini evdeki erkeklerin sarkıntılıklarına bırakan boş beyinli hizmetçi kızlar gibi davranmıştı.

Nerime, bütün bu bakışların üstünde toplandığını bilmekten gelen bir utanç içinde adımlarını, sözlerini şaşırarak teşekkür ederken...

O gündenberi Nesibenin mavi bakışları gözlerinden geçerek içini karıştırıyor, karşılaştıkları zaman büyük bir şaşkınlığa düşüyordu.

O mavi alevli bakışlar kahve ficanını uzatırken, sigarasını yakarken, havadan, sudan birşey sorarken, her zaman ve her fırsatta gözbebeklerine dikiliyor.. Soğuk bir kış günü kuvvetle çarpan bir kalp üstünde nasıl hazdan titrediğini hatırlatmak istiyordu.

İşte şimdi yine.. karısının ilâhî bir güzellik ve erişilmez bir üstünlükle salona girdiği dakikada da ayın alevli, burgulu, ihtiraslı bakış gözlerinden içine geçti.

Berrin, hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi, hepsini ayrı ayrı selâmladıktan sonra bir koltuğa oturdu. Yavaş yavaş elleri titriyor, gözleri bambaşka bir dünyaya açılmaktan gelen korkularla parlıyordu.

Kalbini kemiren iki zıt hissin elinde çırpına çırpına onlara bakıyordu. Kocası...

Üstüne kanat gerdiği, sevgisi, şefkati, bağlılığı ile hayatdan, on uzun sene saadet topladığı iyi yürekli, uysal, dürüst kocası: bunu yapabilir miydi?

O kadar bayağı bulduğu bu kadına... aşkı, bir dakikalık bir gönül sarasından başka birşey olarak tanımayan bu et, kemik, renk ve ses kadınına kapılabilir miydi?

Berrin buna imkân görmüyordu. Dünyada herşey, herşey olurdu. Fakat bu asla.. Nesibenin kendisine tercih edilecek nesi vardı? Güzeldi. Bu muhakkak.. sarışın bir güzel..

Düz sarı saçlarını İstanbulda yaptırmış, bukle bukle omuzlarından aşağı bırakmıştı. Mavi gözleri gülerken, konuşurken, bir yere takılıp giderken.. derinliğine ışık dolmuş iki parlak su damlası gibi yanar; çok renkli dudakları konuşmadığı zaman ihtiras uyandırırdı.

Pembe yüzü, küçük beyaz dişleri, tombul vücudu ile eskilerin telâkkilerine göre en güzel bir tipti.

Fakat herkes : «Neye yarar? diyordu. Neye yarar Nesibenin güzelliği.. o kadar bayağı, o kadar, düşük bir kadın ki.. onun açık saçık sözlerine, erkeklere karşı aldığı jestlere katlanmanın imkânı yoktur» ve Cevad, kaç kere arkadaşlarının Nesibe gibi bir kadınla Berrinin nasıl olup ta konuştuğuna hayret ettiklerini söylememiş mi idi?

Şu halde.. onun içyüzünü, yaşayışının en kirli köşelerini bile bile ona kapılır, ona bağlanarak yuvasına bomba koyabilir miyidi?

***

Vestiyerde soyunup Orduevinin geniş salonuna girdikleri zaman bütün bakışlar üstlerine çevrildi.

Birkaç masadan el sallayan, ayağa kalkıp yer vermek isteyen oldu. Berrin kendisini seven, sayan ve her fırsatta bağlılıklarını açığa vurmaktan çekinmeyen sade ruhlu, temiz düşünüşlü dostlarına gülümsiyerek karşılık veriyor; kendilerine ayrılan köşeye geçmek için şaşırmamağa dikkat ediyordu.

Her zaman olduğu gibi yine bakışlar Berrinin üstünde toplanmıştı.

Kadınlar tuvaletini, saçlarının yapılışını, eldiven ve iskarpin gibi süs eşyasını ince bir dikkatle gözden geçiriyor, yanındakilere fikirlerini fısıltı halinde söylüyorlardı. Erkekler ise.. bilhassa genç, ateşli, bekâr subaylar.. saygı ve beğenişle onun güzel başına, ahenkli yürüyüşüne vakur bir ihtişamla göze çarpan omuzlarındaki manaya dikkat ediyorlardı.

O, dürüst bir kadın olmaktan gelen nihayetsiz bir kudret ve sadelik içinde yavaş yavaş yerine oturdu. Şimdiye kadar kaç yılbaşı gecesini kocası ile beraber geçirmişti. Yine çok defa böyle.. bir Orduevinin salonunda, subaylar ve aileleri arasında bulunmuşlardı.

O zamanlar, başının içi güneş vurmuş bir göl aydınlığı ve durgunluğu içinde bu toplantılara karışır; durmadan güler, söyler, konuşur, dansederdi. Bu gece belli etmemeğe çok çalıştığı halde önüne geçemediği bir elem içindeydi. Dudakları gülmeğe, gözleri kafasında toplanan bulutları dağıtmağa çalışıyordu. Fakat içli bir kadın yüreğine dolan bir şüphenin kıskacı, her emeği ezecek kadar kuvvetli değil midir?

Salonda sezilir bir telâş başladı.

Nerimenin Ragıpla nişan törenleri yapılacaktı.

Büyük üniformaları içinde daha muhteşem görünen genç subaylar, ışıklar altında elmas gibi parlayan kılıçlarını çektiler.

Salon kapısında uzun boylu, sevimli, sarışın, kırmızı yüzlü asteğmen Ragıbın kolunda, küçük Nerime göründü.

Berrin içi ürpererek bu küçük kıza baktı. Kendi çocukluğu, küçük bir ilçede subay aileleri arasında yapılan nişanı aklına geldi. O kadar içi titredi, o kadar kalbi altüst oldu ki.. « Sana da benimki gibi temiz, pürüzsüz bir saadet dilerim» diyemedi. Çünkü artık saadetine inanmıyacak kadar yaralanmış, belirsiz bir zehirle olduğu yerde dondurulmuştu.

Onlar, biribirine çakılan pırıltılı kılıçların altından kolkola geçerek büyük masanın önünde durdular.

Alay komutanı, kısa bir söylev verdikten sonra altın halkaları, titreye titreye uzanan parmaklara geçirdi. Alkışlar arasında genç çifti kutlulamak üzere herkes ayağa kalktı. Berrin, göğsünün altında kopan fırtınanın sesini duyurmaktan, hızını göstermekten gelen bir korku içinde sendeliyerek gençlerin ellerini sıktı. Nerime, bütün bu bakışların üstünde toplandığını bilmekten gelen bir utanç içinde adımlarını, sözlerini şaşırarak teşekkür ederken Berrin, salondan çıkmış.. başını ormandan gelen soğuk kış rüzgârına vererek karlar içinde uzun uzadıya yürümek istiyordu.

Fokstrotlar, tangolar birbirini kovalamağa başladılar. Çok iyi dansettikleri için her toplantıda bir sürü rica ve ısrarla karşılaşan Berrinle Cevat, bu akşam ancak kendilerinin farkına vardıkları bir isteksizlikle ortaya çıktılar. Berrinin buz gibi eli, kocasının buz gibi eli içinde yavaş yavaş titriyordu. Mavi etekleri bazen açılıp genişliyerek kabarık bir bulutu.. bazan kapanarak, düzgün bacaklarına dolanarak akşam safalarını andırıyordu.

Eskiden dansı çok severlerdi. Dönerlerken kendilerini bütün ruhları ile musikiye bırakırlar; bakışları gözbebeklerinde yangınlar yaparak, dudakları en mes'ut gülüşlerle çiçeklenerek döner döner, nihayetsiz bir haz içinde dansederlerdi.

Halbuki bu gece.. Cevat iki defa ayağına basmış, birkaç defa da adımlarını şaşırmıştı.

Berrin, «oturalım daha iyi!» dememek için dişlerini sıkıyor; Cevat «şaşkınlığımın farkına varıyorsun. Sorarsan ne cevap vereceğim!» diye üzüntüler geçiriyordu.

Salonun köşelerine yerleştirilmiş büyük çam dallarında renkli Japon fenerleri sallanıyor; dansedenlere atılan serpantin, konfeti yağmuru.. yerleri renkli çiçek bahçelerine benzetiyordu.

Herkes gülüyor, içiyor, bilsin bilmesin dansediyor, zeybek, kazaska oynuyor, Ragıpla Nerimenin nişanını kutluluyor; eski yılı şenlikle uğurlayıp yeni yılı büyük bir coşkunlukla karşılamağa çalışıyordu.

Koca salonun içinde yalnız içi ağlayan, kalbi iğnelenen, kafası acımak bilmeyen bir şüphenin ateşi içinde yanan biri vardı:

Berrin.. eski mes'ut, güzel, alımlı, can Berrin..

Bir aralık salondan çıkan Cevat, masaya döndüğü zaman Nesrinden gelen yıldırım telgrafını uzattı. Genç kadın her zamanki gibi saadetlerinden, yaşayışlarının fevkalâde iyi şekillerinden kuvvet alarak ne samimî, ne inanmış bir ifade ile yeni yılı kutluluyordu. Berrin buna acı acı gülümsemekten kendini alamadı.

Gece yarısına üç dakika kalmıştı.

Caz çılgın bir fokstrota başladı.

Işıklar sönecekti.

Berrin, garip dalgınlığı içinde o kadar uyuşmuştu ki.. Cevadın Nesibenin önünde eğildiğini farketmedi. Ancak hoppa genç kadın manalı bakışlarla yüzüne bakarak önünden geçerken işin içyüzünü anlayabildi. Dünyada bundan daha fena, bundan daha iğrenç birşey olamazdı. Yeni yıla beraber girecekler, ışıklar sönünce birbirinin kollarında kalmaktan zevk duyacaklardı ha?...

Berrin, önüne geçilmez bir isyanın pençeleri arasında kıvranmağa başladı. İçinden, yanında abdal abdal oturan yüzbaşı Abdiyi tokatlamak, salonu aydınlatan lüks lâmbalarından birini alarak başıboş gönüllerinin yoluna düşen bu iki pervasız insana çarpmak.. «kararan gözlerinize bir damla ışık yakıyorum..» diye haykırmak istedi.

Lâmbaları tamamile söndürmeğe muvaffak olamadılar. Alaca karanlık içinde dönen insanlarla artık genç kadının hiç bir ilişiği kalmamıştı. İçinde iyilik ve güzellik diye tanıdığı, bağlandığı ne varsa hepsi çökmüş, yıkılmış, artık herşey bitmişti. Kendisine bu uzun hayat oyunundan kalan şey; iki yavrusu idi, o kadar...

Cevat ölmüş, içinde temiz bir yes, üstüne gözyaşı dökülen sıcak bir hatıra bırakmadan yere serilmiş, gitmişti. Canından çok sevdiği, başına bütün gençliğini en temiz, en taze heyecan ve emellerini bağladığı kocasına bakmağı içi istemiyordu. Elinde olmadan gözleri sarışın kadına takıldı.

O, sarı bukleleri kocasının göğsünde yuvarlanarak, tombul vücudu kocasının kolları arasında kıvranarak dudaklarında hain bir gülüş, gözlerinde çıldırtan bir alevle dönüyor, dönüyordu.

Cevat şimdiye kadar birçok güzel kadınla, birçok şen, taze, hoppa genç kızla dansetmiş bir adamdı. Netekim Berrini de her arkadaşı ile dansetmeğe bırakmış, hiç birgün onu bucak bucak erkeklerden kaçırmamıştı.

Aralarında kıskançlık denen şeyi tanımamış, bu duyguya hiçbir gün yer vermemişlerdi. İkisi de hastalıktan başka bir isim vermedikleri bu fena hissi hayatlarında benimsememişler, yaşayışlarını bu acı, zehirleyici şeyle aksatmamışlardı.

Şu halde niçin Nesibe ile Cevadın dansedişini fena buluyor, onlara bakmağa tahammül edemiyor, bakmadığı halde hareketlerini ruhunun derinliklerinde seziyordu.

Sanki ikisi de ateşten ayaklarla kalbinin yollarına basıyorlar, sinirlerini yakıp tutuşdurarak temiz, ince hislerini ezerek geçip gidiyorlardı.

«Bastığınız yer kalbimdir!» dememek için titriyor; «Cevat bir uçurum başındasın.. çek kendini.. düşme bu sarışın kadının tuzağına.. yanar ve seninle beraber olanları, sana bağlı yaşayanları da yakarsın» diye haykırmamak için çıldıracak gibi oluyordu

Kalbi bozuk bir makine gibi vuruyor yüzü soluyor, elleri buz kesiliyordu. O eski şen, şakacı, mağrur Berrin.. kokusu alındıktan sonra üstüne basılmış bayat bir çiçek haline gelmişti sanki..

Onlar, müzik susup ta yanlarına gelince birşeyin farkına varmamış gibi davranmağa ça'ıştı. Gitmek, hemen salonu bırakmak istiyordu. Fakat küçük Tunganın uyanması ihtimali kocasının aklına bile uğramıyor; gülüp söylemekte, Nesibe ile şakalaşmakta devam ediyordu. Berrin ne olursa olsun sabaha kadar burada kalacak, kalbine dolan şüphenin sesini onlara sezdirmiyecekti. Fakat bir sarışın kadın için.. erkeğin güzelini, çirkinini, zengin veya fakirini ayırd etmeden kendine çekmeği adet edinen düşük bir kadın için küçük Tunga evde bekletilir miydi hiç?

Bileğindeki minik saate bakarak:

— Ooo... Vakit ne kadar gecikmiş. Mutlak Tunga uyanmıştır!.. diye ayağa kalktı.

(Arkası var)

Nazilli DOKUMA Fabrikasında..

— *Başı 9 üncü sayfada* —

Sordum :

— Dersleriniz hep pratik midir ?

— Hayır.. akşamları da muayyen saatlarda teknik ders veriyoruz.

— Ne zamandan beri ?

— İki aydır.. şimdi montaj kısmından işleme vaziyetine geçilmiştir. Bu sahada da Türk çocuklarının «sür'atı intikal» ve «zekâ» sından örnekler aldık.

Bay Balandine, bu iş üzerindeki proğramını anlatmasınırica ediyorum. Mösyö Komzin arzumu anlatıyor. Ve başmühendis çekmecesinin gözünden bir dosya çıkararak içinden aldığı bir kâğıdı uzatıyor :

«— Bu kâğıt size bir fikir verebilir.»

Bu, aylık bir proğramdı. Haftanın her gününde Rusyalı mühendislerden biri meslekî konferans verecek.

Fabrikanın basit işlerinde bulunanlar hariç; diğer branşlarda çalışanların bu konferanslara devamı mecburî. Bilhassa kaynak, tesviye, dokuma, elektrik, iplik ve ocak kısımlarında çalışan san'atkârları imtihana hazırlamak bakımından bu konferansların ehemmiyeti artıyor.

Proğramda göze çarpan konferans mevzularından bir kaçı şunlardır :

1 — Kuvvei muharrike santralı; kimyevî temizleme hakkında: Mühendis Goreviç.

2 — Kombinanın su tesisatı; buhar, su, kanalizasyon, pompa istasyonlarının nasıl çalıştığı hakkında: Mühendis Genin.

3 — Kombinanın tekstil tesisatının teknolojisi hakkında: Mühendis İvanof.

Bu konferanslar, gece teknik, gündüz ders halinde pratik olarak ilkkânuna kadar devam etmekle sona ermiş olacak.

Başmühendise sordum :

— Ondan sonra ?

Gülerek cevap verdi :

— Ondan sonra Türkiyeden ayrılacağız. Hem de gözümüz arkada kalmadan ve uzun yıllarda elde edilebilen tekniği zeki Türk çocuklarının kısa bir zamanda öğrenmiş olmalarına hayranlık taşıyarak Rusyaya döneceğiz !

Konuşmamızın burasında kulağımıza canavar düdüğüne benzer bir ses gelmişti.

— Yemek borusu..

Dediler.

Başmühendisin odasından ayrılarak, refikimle birlikte fabrikanın sahneli gazinosuna gidiyoruz.

Yarının büyük bir endüstri merkezi olacak olan Nazilliden bir görünüş

Burası bir alemdi. İşini bırakan soluğu bu geniş salonda alıyor. Şefler, memurlar, mühendisler teknisyenler, san'atkâr ve işçiler akın ediyorlar.

Biraz geçince bol muzik içinde bir «Dış faaliyeti» başlıyor. Hem burada yemek te ucuz. İki tabak yemek, bir pilâv ve bir tatlı yirmi beş kuruşun içinde. Fabrikada çalışanlar aylık karne alıyorlar. Bu taktirde yüzde 12,5 tenzilâtta yapılıyor.

Yemekte fabrikanın genç daktilolarından bir Bayan söylüyordu :

— Benim aylık yemek masrafım burada sekiz lirayı aşmıyor.

Onun yanında bulunan bir teknisyen ortaya atıldı :

— Acanım.. sen ne yemek yiyorsun ki sekiz lirayı az görüyorsun!.

Bir gülüşmedir.. gitti. Meğer bu teknisyen arkadaş boğazına fazlaca sehakâr imiş. İki kişinin yerini zahmetsizce tutabileceğini kendisi de gururla anıyordu.

— Ya sen.. dedik. Sen ne kadar veriyorsun ?

— 12 - 14 arasında dalgalanır! cevabını verdi.

Bizim oturduğumuz masada bütün sporcular toplanmıştı. Bu san'at yuvasının kendisine göre teşekkülleri var : Parti ocağı, Kooperatif ve Taavün sandığı, Spor kulübü.

Bunları Kombinanın değerli uzvundan biri olan ikinci direktör Bay Avni idare ediyor. Spor koluna «Sumer spor» adı verilmiş. Haftanın tatillerini kırlarda, dağlarda tabiî dekorlar arasında eğlentiler yaparak geçiriyorlar. Müsait günlerde de maç.

Spor ruhu bu hararetle yaşarsa sanılır ki Sumer spor, Aydın mıntıkasının şampiyonluğu mevkiine geçecektir. Hele Nazilli kulüplerile de ittihat husul bulursa, vaziyet daha müemmen bir mahiyet arzedecek. Bu da fabrika direktörüile Aydın valisi Bay Gündayın himmetlerine muhtaç bir mesele halindedir.

***

Atatürkün istikbal bahşeden kudsal ellerile kurdelâsı kesilen Nazilli Kombinası, 9 birinciteşrinden itibaren işlemeğe geçmiştir. Açılmasının en Büyüğümüzce yapılmış olmasıyle, kıymet ve ehemmiyeti bir kere daha tebarüz eden bu büyük Cumhuriyet eseri, dokuma endüstrisi üzerinde açtığımız mücadeleyi ikmal etmiş ve bu sahada tam istiklâlimizi teminlemiş bulunuyor.

Bu bakımdan 9 birinci teşrin 1937 günü sanayi hamlemizin unutulmıyacak bir tarihi sayılacaktır.

(Tan) gazetesinde tefrika edilmekte olan :

HIÇKIRIK

Romanıyle az zamanda büyük bir alâka uyandıran yeni ve genç yazıcılarımızdan bayan Kerime Nadir (Yarım Ay) için küçük fakat çok kıymetli bir eser hazırlamıştır :

YEŞİL IŞIKLAR

Adını taşıyan ve gayet selis bir üslûp ilę yazılmış olan bu içli romanı yılbaşından itibaren tefrika edeceğiz.

BİRAZ DA BALIKESİR

— Başı 3 üncü sayfada —

Biz arabadan bahçeye ve binaya bakarken birkaç genç voleybol oynuyordu. Beyaz önlüklü iki işçi kadın kapıdan göründü. Hepsinin üstünde göze çarpan bir temizlik ve ciddiyet vardı.

Arkadaşımdan öğretmen okulunun disiplinini, derslerinin ve gündelik hayatının intizamını dinlerken.. tekrar talebe olmak arzusuna kapılmaktan kendimi alamadım.

* * *

Memleket hastanesi yeşillikler içinde beyaz yüzlü bir köşk.. İnsan çiçekler arasında dolaşan hastaları görmese., şehirden kaçan bir zenginin sayfiyesi sanacak. Görünüşü o kadar gönül alıcı.

Arkadaşım, başhekim Bay Raifin centilmen ve pek kudretli bir zat olduğunu söylerken: "o, memleketin yalnız sevilen, sayılan bir doktoru değil.. ayni zamanda fakirlerin, kimsesizlerin babasıdır, koruyucusudur da„ dedi.

Yeni yetiştirilen iki sıralı bağ yollarından dönerken tepede, Balıkesire yüksekten bakan binanın kime ait olduğunu öğrenmek istedim.

— Balıkesir lisesi.. muhtelittir. Talebesi çok olduğu için bir de pavyonu var. Öğretmenlerinden bazıları ile tanışıyorum, dedi.

Yeni yapılan hükûmet konağının önünde durduk. Henüz tamamlanmamış. Fakat muhakkak dolaşmak, içini görmek istedim.

Daha o taş merdivenleri çıkıp ta antreye girince derin bir hayranlık içinde kaldım. Kaloriferi, karşılıklı kapıcı odaları, uzun koridorları, ışıklı odaları, banyosu ve binlerce kişiyi alacak salonu ile burası öyle mükemmel bir yer ki...

Uzun balkonlardan birine çıkınca tatlı bir heyecana kapıldım. Karşıda göz alabildiğine uzayıp giden parkın, yeşili, sağda gözü çeken, hayalde sevilen birinin yolunu gözlemek duygusunu tutuşturan demiryolu; solda yeni yapılan ve yapılmakta olan apartmanlar ve yine ağaç gölgeleri...

Bu hükûmette ışığın, hararetin, konforun kaynağı olan bu yerde çalışmamak mümkün mü? Burada çalışacak olanlara gıbta ettim. Akşam üstü işten çıkarken tabiatın cömert bir elle verdiği bu güzel tablôya bir defa bakmak bütün yorgunluğu gidermeğe yetmez mi?

* * *

Akşam yemeğini Kulüp bahçesinde yedik. Halkevinde, Enstitüde imtihandan dönen bir gencin Ankara seyahat notlarına ait bir müsahabesi vardı. Bazan onu dinleyerek, bazan kendi kendimize konuşarak iyi bir yemek yedik. Servis mükemmel... Yemekler enfes.. Balıkesirin yağı, yemeklere eşsiz bir tat vermiş, hele kavunu.. yalnız rengi, gözün zevkini temine kâfi..

* * *

Geceyi sinemada geçirdiğimize acımadım. Çünkü şehir sineması cidden fevkalâde. Elektrik tertibatı, koltukları, locaları, büfesi, makinesinin sesi pek mükemmel.. filim de Senfoni'lerden biri olunca artık nefis bir dekor içinde, tatlı bir müziğe, içli bir aşk rüyasına dalmaktan gelen sarhoşluk içinde saatlerin nasıl geçtiğini anlamadık.

Balıkesir : Atatürk parkındaki havuzlar

Arkadaşımın küçük evinde albümlerini karıştırırken, bazı yapraklarda gözlerim fazla duruyordu. İçimden gençleri anlıyan zeki kız: "seni geçirirken pasta, fondan yerine birkaç resim veririm, birkaçını da arkandan posta ile gönderirim olur, biter!„ diye bir şaka yaparak isteğime cevap vermiş oldu.

Ben onun okul karyolasına girdim; o da yastıklarını kaldırarak hazırladığı divana uzandı. Eski günlerden, okul hatıralarından, öğretmenlerimizden bir hayli konuştuk. Söz bir aralık iyi söz söyleme meselesine geçmişti. Arkadaşım hemen yerinde doğrularak anlatmağa başladı:

— Burada iyi söz söyleyenler var. Fakat ben Valinin söylevlerine bayılıyorum. Aman bilsen ne hoş, ne tatlı söylüyor. Bir defa herşeye vukufu var. Bilgisi çok kuvvetli. Zaten onun için değil midir ki.. hangi mevzuu ele alırsa alsın aksamadan, dili sürçmeden söyliyor. İfadesi vazih, inandırıcı ve sürükleyici.. o başlayınca, insan hiç susmasın, saatlerce söylesin istiyor.

Makine gibi çalışan bir adam.. meselâ, pazartesi sabahları çok defa herhangi bir nahiyeye, bir kazaya erkenden uğrayıveriyormuş. Anlarsın ya.. tatil gününden sonra iş saatlerinde bir aksaklık falan var mı diye..

Sonra köylüyle, halkın memlekette bütün işleriyle çok yakından alâkadar. İşler dakikası dakikasına yapılıyor. Ve kimse kimsenin işine karışmak, biribirini çekiştirmek, yahut biribirine iş yüklemek, dairelere başvuranları atlatmak fırsatını bulamıyor. Okadar uyanık, okadar zeki birşey.. halk kendisini çok seviyor. Merasimlerde, Halkevi salonunda, toplantılarda göründüğü zaman yürekten kopan bir sevgiyle karşılanır ve alkışlanır.

Cumhuriyet bayramında Park gazinosunun, yeni Hükûmet konağının, Hava Kurumu binasının ve Köy Ebe okulunun açılış törenlerini yapacak. Kimbilir ne güzel söyliyecek ve her gün yeni bir eserle ortaya çıkan Balı- kesirin çalışkan halkı, enerjik Valileri karşısında saygı ve bağlılıklarını nasıl izhar edecekler?

Sonra söz Belediye işlerine intikal etti.

Reis Bay Naci Kodonaz, yıllardanberi bu işin başında cidden muvaffakıyet göstermiş.

Memleketteki yollar, sayısı her gün artan fidanlar, Atatürk'ün parkındaki çocuk bahçesi, halkın en büyük ihtiyaçlarından birine cevap veren Yeni su ve bilhassa şehre çıkar çıkmaz göze çarpan temizlik onun kıvanç veren eserlerindendir.

Türkiyenin çalışma kaynaklarından biri ve en başta olanı Halkevinin mesaisini de öğrenmek istedim. Arkadaşım vaktin çok gecikmiş olmasına rağmen onu da anlattı :

— Halkevi Başkanı, Bay Feyzi Sözüner isminde, vilâyet daimî encümen azâsından bir zattır.

Cidden başardığı iş mühim ve yorucu..

Bugün için Halkevi, hakikaten halkın, köylünün okumak, öğrenmek, görmek isteyip te, bütün bunlara vasıta ve imkân bulamıyanların evidir.

Resimli Ay'ın

İkinciteşrin sayısını mutlaka okuyunuz. Bir çok değerli makale, röportaj, hikâyelerden başka, Ragıp Şevki'nin çok büyük emekler sarfile yazdığı: EFELER adlı memleket romanı ile (Bir kadın kocasını bu kadar sevebilir mi?) polisiye romanı bu sayıda tefrika edilmektedir.

Sık sık konferanslar verilir; edebiyat geceleri yapılır. Bazı konferanslarda oturacak yer değil, hattâ ayakta duracak yer bile bulunmaz. Rağbet o kadar fazladır.

Bir temsil heyeti var, görsen, müsamerelerinde bir kere bulunsan muvaffakiyetlerini tasdik etmemek elinden gelmez. Başkanları Muammer Gözalan, karısı Hulya Gözalanla beraber çalışıyor. İşe başladıkları zaman yanlarında birkaç amatörden başka kimse yoktu. Şimdi aşağı yukarı hepsi profesyonel olup çıktılar. Öyle kudretle oynuyorlar ki.. Faciada ağlamamanın, komedide kahkahalarla gülüp yerlere serilmemenin imkânı olmuyor. Kime sorsan düşünmeden söyliyecektir ki, Halkevi temsil kolu, Darülbedayii aratmıyacak kadar tekâmül etti.

Dil - Tarih kolu da pek faal. Durmadan tarihî eserler veriyor; Kaynak adlı bir de mecmua çıkarıyorlar. Kaynak, mahallî tetkiklere son derece ehemmiyet veren olgun bir mecmuadır.

Muayyen zamanlarda atlama, yüzme, koşma, bisiklet yarışları, güreşler yapılıyor. Memleketin geniş mikyasta ilerleyen spor işleri de Halkevinden idare edilmektedir.

Nasıl söyliyeyim: Halkevi Balıkesirin hayat ve hareket kaynağı.. bahçesinde yüzlerce kadın, erkek müzik dinler; salonları herkese açıktır. Bol kitap, bütün günlük gazeteler, haftalık, aylık mecmualar.. hepsi var.

Lisan, dikiş, biçki, müzik, kursları açıyor. Köy gezintileri yapıyor. Bu küçücük bina, Balıkesirin kalbi adeta... Çünkü her an faal. Geçenlerde arkadaşlarla Halkevinin faaliyeti, elektrik şirketinin zararınadır diye düşündük, akşam yemeğine kadar herkes orada.. yemekten sonra yine onbire kadar bahçesinde.. temiz hava, çam gölgeleri, fıskiyeli havuz, müzik, kitap, gazete, mecmua.. bundan ötesi can sağlığı..

— Öyleyse sizin Halkevi birinci sınıf!.. diye şaka yapmak istedim.

O, gayet tabiî bir sesle:

— Ona hiç şüphe yok, dedi. Halkevi, Balıkesirin ortasında tam bir Kültür müessesesi; neşe, hayat ve hareket zenbereğidir.

Müziği susunca yollardan kafile kafile süzülüp giden kalabalığın arkasından bak.. suyu çekilmiş bir değirmen ıssızlığı, boş bırakılmış bir şehir hüznü duyarsın içinde..

Uykumuz gelmişti.

Kordonu çekerek kırların karanlığına mavi bir göz gibi gülümseyen gece ışığını yaktık. Kafamda Halkevinin müziğiyle, senfoni çağlar; gözlerimde klüp bahçesinin, renkli çiçekleri arasında elmas kırıntıları gibi süzülen suyu canlanırken.. tatlı bir uykuya daldım.

Parmakizi

— *Başı 7 inci sayfada* —

Bu hadisenin vereceği netice şudur: Taharri edilen suçlunun derhal elde edilmesi için, polis arşivinde dosyasının bulunmasına ihtiyaç vardır. İşte bunun içindir, ki Cinayet, Hırsızlık işleri polis büroları, bu arşivleri, mümkün mertebe, zenginleştirmeğe gayret ederler. Bunun için de polisin kendine göre tatbik ettiği usuller vardır. Beynelmilel cinaî polis organizasyonları da bu işi çok kolaylaştırmıştır.

Fakat: "Polisin toplıyacağı binlerce ve binlerce parmakizi arasında, elde ettiğimiz bir izin kime ait bulunduğunu bulmak nasıl mümkün olur?„ diye bir sual hatıra gelir.. Bu, doğrudur. Ancak, parmakizi lâboratuvarlarında bunun için ittihaz edilen çok pratik usuller vardır. Böylelikle memur, poliste dosyası bulunan bir şahsı on dakikada bulabilir.

Nasıl mı? Bu, mevzuumuzun haricindedir. Biz burada, gerek polisin ve gerek mahkemenin işini pek çok kolaylaştıran Daktiloskopi'nin tarihçesinden ve hususiyetlerinden bahsetmek, ve okuyucularımıza bu hususta bir fikir vermek istedik..

Sayın öğretmenlere:

Kültür Bakanlığı müfredat proğramlarına uygun olarak hazırlanan:

Talebe Not ve İnceleme Defteri

(30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80 talebelik olmak üzere) **RESİMLİ AY BASIMEVİ** *tarafından basılarak, ucuz fiatla satışa çıkarılmıştır. Toptan siparişlere tenzilât yapılır. İhtiyacınızı bu müesseseden temin ediniz!*

Hafiflik - Rahatlık

J. Roussel Korselerinde (Gaine), sizi incitebilecek ne balina ne de hiçbir tazyik yoktur. Bu korseler, vücudunuzu sıkmaksızın tenasübünüzü inceltir ve göğsünüzü kuvvetlendirir.

Fiyatı: 25 liradan itibaren.

J. Roussel
Paris

İSTANBUL, Beyoğlu
Tünel meydanı 12 No.lu.
Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz.
Fiyatlarımızda büyük tenzilât.

ANA

Ankarada (Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi) bu adla gayet güzel bir mecmua çıkarıyor. En salâhiyettar kalemlerle, en çok okunan ve sevilen yazıcılarımız tarafından hazırlanacak olan bu aile mecmuası genç, ihtiyar bütün kadınlığımızı çok alâkadar edecektir. 1938 yılı başında intişar edecek bu mecmuayı Bayan okuyucularımıza tavsiye ederiz.

YARIM AYIN SİNEMASI

Yıldızların En Otoriteri Rene Sen Cyr

Kara gözlü, kara kaşlı, esmer güzeli Rene Sen - Cyr sinemada gürültüsüz, patırtısız ve reklâmsız birdenbire büyük bir şahsiyet oluveren simalardan biridir. Bir gün aklına artist olmayı koymuş ve az zaman içinde bu fikrini tatbik sahasına geçirmiştir. Nasıl? Herhalde merak ve tetkike değer bir mevzu, bir maceradır.

***

Rene'nin annesi ve babası Fransız olmakla beraber kendisi İtalyada dünyaya gelmiş, sekiz yrşına kadar onu çok seven teyzesinin yanında büyümüştür. Teyzesi zengin, kimsesiz bir kadındı. Josephine isminde bir yatı vardı, onunla hiç durmadan seyahat ederdi. İşte Rene ona uzun müddet bu gezintilerinde arkadaşlık etmiştir.

***

Küçüklüğünü açık denizlerde geçiren Rene birdenbire Parisin gürültülü muhitine atılmış olmakla beraber hiç şaşırmamış sıkılmamıştır. Okul onu derhal meşgul eden bir yer olmuş, yaramaz kız sınıflarını daima birincilikle geçmiştir. Bu arada sokak oyunlarına iştiraki de ihmal etmemiş, arkadaşları erkek çocuklara daima tahakküm ederek, hatta onları arasıra döverek mahallede adamakıllı bir otorite temin etmiştir. Annesi fena halde sıkıldığı halde kızının bu merakına bir türlü mâni olamamıştır Hatta zaman zaman Rene'nin çocukluğuna ait hatıralarını anlatırken:

— Sokakta ona tesadüf ettikçe tanımamazlıktan gelir, böyle bir kızım olmamasından dolayı âdeta utanırdım! diyor.

***

Rene'nin ailesi, babasının işleri dolayısile bir müddet nonra Marsilyaya nakletmişler ve sevimli artist; genç kızlığını, orada tahsilini bitirmek, solfej öğrenmek, konservatuvardaki arkadaşlarile tertib ettiği bir revüde başrolü oynamakla geçirmiştir. Evlenme çağına gelince evlenmiş, meşhur bir mücevhercinin karısı olmuştur. O vakit hayatını dolduran, saat beş çayları, mükellef akşam ziyafetleri, zarafet müsabakaları ve sairedir.

Gürbüz bir çocuk dünyaya getirdikten sonra kocasının işlerinin bozulduğunu görmüş ve çalışmaya karar vermiştir.

***

Arkadaşları onu sinema artisti olmaya teşvik etmişler ve kendisine lâzım gelen maddî ve manevî yardımda bulunacaklarını söylemişlerdir. Fakat o adeta hastalık halindeki yüksek izzetinefsi hissile tek başına bu işi yapmağa karar vermiş, en kıymetli mücevherlerini takıp, kocasının mükellef otomo iline de binerek doğru Fransız filim âmillerinden Natan'ı görmeğe gitmiştir. Yarım saat sonra bu yazıhaneden elinde imzalanmış bir kontratla çıkmıştır.

Hikâye pek basit, fakat inanılmıyacak derecede de mucizevarî.. Rene, mücevherleri sandıklara yerleştirmiş, otomobili garaja çektirmiş ve Joinville stüdyosun n yolunu tutmuştur.

***

Onun stüdyoya gelmesi orada âdeta bir bayram yapılmasına sebebiyet vermtştir. Çünkü «İki Yetim Kız» kordelâsı için Rosine Drean'a bir kızkardeş aranıyor, bir türlü bulunamıyordu. Onu ele geçirmek sevinilmiyecek şey mi?

Bundan sonra Albert Prejan'la çevirdiği «Toto» ile Rene Clair'in idare ettiği «Son Milyarder» filimleri arasında bir düzine kordelâya iştirak etti.

Anlaşılıyor ki küçükken erkek çocukları idare ve dövmekle işe başlıyan Rene Sen-Cyr bugün hayatın seyrini döndürmek ve talih denen küstahı tokatlıyarak yola getirmekle meşgul!.

Zavallı mı? Bahtiyar mı? Bilinmeyen Bir Sanatkâr : Robert Taylor

Sinema âleminde yeni bir Valantino mu meydana çıkıyor.. Zannediyoruz ki, evet.. Robert Taylor'un son seyahatinde Yeni ve Eskidünya kadınlarının gösterdiği tehalük ve heyecan bu ihtimali kuvvetlendiriyor.. Nevyork rıhtımındaki karışıklıkta artistin ceketinin düğmelerini sökecek kadar cür'et ve cesaret gösteren Amerikalı kadınların yaptıklarını başka türlü havsala nasıl alabilir. Robert'in Avrupaya dönüşü ise diğer müthiş bir tehacüme sebebiyet verdi. Berengaria vapuruna Cherborug'dan sırf onun için yirmi gazeteci binmiş, Southampton rıhtımı ise iğne atsan yere düşmiyecek şekilde mahşere dönmüştü. Waterloo garında delikanlı polisin himayesi sayesinde emniyet altında buluyordu ve ancak yük asansörile karaya çıkabilmişti. O sırada bilhassa kadınlar kendilerini kaybetmişler, Robert'i yakından görmek için birbirlerini kırmışlar, isteri buhranları geçirmişlerdi.

Fakat Robert bu vaziyetten memnun mudur? Memnun olmadığı gazetecilere verdiği beyanattan pek güzel anlaşılıyor. Robert Taylor diyor ki:

— Böyle meşhur olmadan evvel ne mes'ud adammışım meğer.. Halbuki bugün bir kapıkomşuma gitsem kâinat ayaklanıyor, gazeteler sütunlar dolduruyorlar ve

ben bundan muazzeb oluyorum. İmza ve resim istendikçe üzerime sinir buhranları geliyor. Ben, ne merakla seyredilecek vahşi bir hayvan, ne evlenmeğe niyeti olan bir delikanlı, ne de bir Don Juan'ım.

Gazetelerde yazılan çizilen aşk hikâyelerinin hepsi yalandır. Ne merhum Jean Harlow'la seviştim. Ne de Grata Garbo

bana âşıktır. Hepsile arkadaşlıktan başka hiçbir münasebetim yoktur. Henüz hayalimde ideal bir kadın tipi de yaşatmıyorum. Bununla kendimi ümitsiz göstermek istediğim.. ve hele bütün dünyanın ümidini kırmak arzusuna düştüğüm zannolunmasın. Elbet bir gün o hüma kuşuna rasgeleceğim. Yalnız size şunu söyliyeyim ki bugün en iyi kadın arkadaşım Barbara Stanwick ve en samimî erkek dostum da Clark Gable'dir.

— Şimdilik Kat'iyen evlenmek niyetinde değilim. Bir sene evvel, belki Holivud yıldızlarından bazılarını kendime karı yapmayı zihnimden geçiriyordum. Lâkin o zaman böyle bir kadına istediğim hayatı yaşatmak imkânını bulacak kadar param

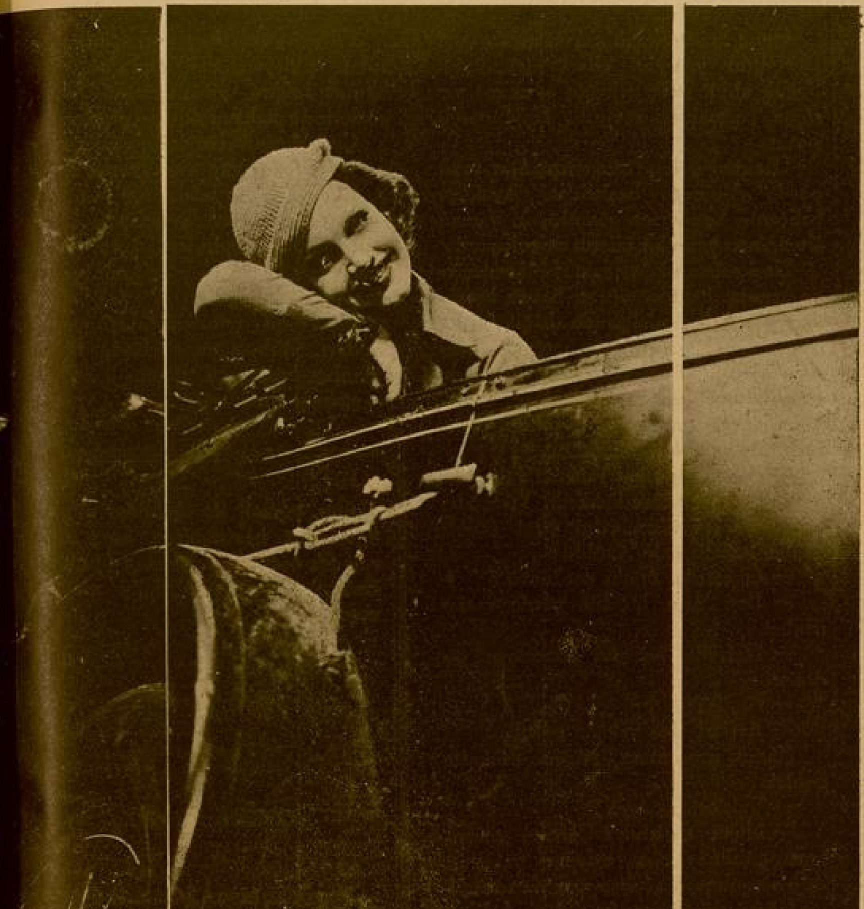

yoktu. Bugünse param var, fakat öyle bir arzum yok.. İşte size söyliyeceklerim bundan ibarettir!..

Beyaz Perdenin En Çılgın Dansözü Eleonor Powell

Ona Fred Astaire'in kadını dense lâyıktır. Bu benzetiş sade danstaki maharet çalâkliklerinden dolayı değildir. Aşağı yukarı beyaz perdeye çıkışları da biribirlerine hiç de aykırı olmıyan yoldan olmuştur da ondan..

Vaktile kızkardeşi Adele'le birlikte müzikhollerde oynarken Fred Astaire çok para kazanırdı. Fakat kızkardeşi evlenip de işten çekilince pek cüz'i haftalıklarla çalışmağa başladı. Nihayet Joan Crawford'un «Dans Çılgınlıkları» filminde küçük bir rol aldı ve ondan sonra bugünkü haline geldi.

Eleonor Powell de sinemaya intisab etmezden evvel iki dolar gündelik, 5 dolar bahşişle Nevyork kabarelerinin birinde alelâde bir dansözdü. 1936 Broadway Melody için yeni bir artist ortaya atılmak istenirken göze çarptı, bundan sonra rejisör Roydel Ruth onu «Folies Bergère» in Amerikada yapılan versionunda oynattı ve 1937 Broadway Melody onu takib etti.. Şimdi de 1938 i hazırlıyor.

Eleonor Powel 1913 senesinde doğduğuna göre bugün henüz 24 yaşında terütaze bir genç kızdır. Holivud'da büyük otellerin birinde sakin bir hayat geçirmektedir. Diğer yıldızlar gibi Beverly Hills vadilerinde hususî bir villâya sahib olmayı henüz düşünmemiştir.

Stüdyodaki işini bitirir bitirmez hemen oteldeki dairesine gelip istirahat eder. Her on beş günde bir «pedicure» ünü ziyaret edip ayaklarına masaj yaptırır, fakat ayak tırnaklarına kat'iyen lak sürdürmez.

Eleonor Powell ekseri boş zamanlarında yeni dans figürleri bulmak için ekzersizler yapar. Gramofonu kurar, zenci şarkıcı Fats Waller'in plâklarını çalar, onlardan ilham alarak raks okyanusunda keşiflere çıkar ve bu keşiflere zamanına, yerine göre isimler verir. Meselâ sabah kahvaltısını içerken icad ettiği dans figürüne «Kahvaltı adımları» adını takmıştır.

Eleonor Powell yabancılarla olduğu kadar stüdyodaki artist, dansöz işçi arkadaşlarile de çok iyi geçinir, onlara çok nazikâne muamele eder.

Geçenlerde stüdyoda son filminin güç bir dansına aid provayı yaparken, bütün diğer dansöz ve şarkıcı kızlar da onu seyrediyorlarmış. Numara bitince başındanberi takdir ve hayretle temaşa etmiş olmalarına reğmen hiçbirinin sağ eli sol eline çarpmamış, tek alkış sadası çıkmamış. Fakat bir dakika sonra bütün kızlar iskarpinleri çıkarıp büyük dansözün ayaklarının ucuna atmışlar.. Bu hareket dansözler arasında bir değil, bin alkıştan daha büyük takdire delâlet ediyormuş. Hassas Eleonor Powell'in gözlerinden sevinç ve saadet yaşları akmış!

Kırmızı Balıklar

— Başı 5 inci sayfada —

nazlı nazlı sallayarak, yüzen kırmızı balıklar doluydu.

Filiz, kenarındaki mermerlere oturdu. Hasan, onun yanıbaşında ayakta duruyordu:

— Burası ne güzel Filiz!..

Bu, Filizin yüreğine yakın gelen ilk sözdü. Yüzü gülümseme ile düşünmek arası bir görünüş alarak sordu:

— Su, ışıklar ve balıklar var. Bunların en güzeli hangisi?

Hasan, hemen cevap verdi:

— Kırmızı balıklar!..

Genç kızın yüzündeki düşünce dağılarak, büyük bir sevinç belirdi. Sevincini göstermek istemiyor gibi, ellerile yüzünü örttü. Biraz sonra doğrularak ellerini yüzünden çekti:

— Belki çocukluk, fakat, ben kırmızı balıkları çok severim. Onlara yüreğimin bir bağı vardır.

Sesi titriyordu. Hasan, onun üşüdüğünü sanarak, çabuk bir hareketle caketini çıkardı, hiç sormadan omuzlarına örttü:

— Üşüyorsunuz Filiz!..

Genç kızın gözlerini, belirsiz bir gözyaşı bulutu kapladı. Yalnız anne şefktine alışık ruhu, bu yeni ve değişik alâka ile, tâ derinlerden ürpererek, sevinmişti.

Omuzlarını ılık bir yumuşaklıkla saran caketin önünü kavuşturdu. Buğulu gözlerini Hasana kaldırarak, gülümsedi:

— Şimdi de siz üşüyeceksiniz!.

— Ben, soğukla dostum, aramız çok iyidir!.

Sustular. Filiz, yüreğinde uyanan ad koyamadığı hazın sebeplerini arıyor; bunun, yanında duran erkekle ne dereceye kadar bağı olduğunu düşünüyordu. Onu, ilk gördüğü gün başının içini saran duyguların, şimdi genişlediğini, büyüdüğünü, benliğini sardığını hissediyordu. Genç erkeğin keskin hatlı yüzünün, iyi bakışlı kahve rengi gözleri, kalın sıcak sesi, bütün varlığını kaplamış, onu büyülemişti sanki.. Yüreğinde Hasana doğru giden bir yol açılmıştı. Bu yol okadar çekiciydi ki, Filiz mantıkına danışmadan ilk adımını atmıştı.

Eski bir sultan sarayı olan Yurd binasının geniş pencerelerinden akan ışıklar, örtülü camlardan küçülerek gelen cazın sesi, kahkahaların, konuşmaların uğultusu; Filize, hiç tanımadığı, içine girmediği bir âlem gibi yabancı ve uzak geliyordu.

Hasan, genç kızın bir sıra elmasla aydınlanan siyah saçlı başına, uzun kirpiklerinin gölgesinde yarı saklanan gözlerine, dalgın bir gülümseyişle bakıyordu.

Bir aralık ortalığı dinledi. Caz, yeni bir tango çalıyordu.

— Dansedelim mi Filiz?

— Burada mı?

— Burada!..

Filiz ayağa kalktı. Omuzlarındaki caketi çıkarmak istedi. Hasan, eliyle işaret ederek onu durdurdu:

— Onu çıkaracağınıza, kollarını da giyin! Vakıa şık bir caket değil ama, size çok yakıştı.

Genç kız, gülerek caketi giydi. Başı ateş gibi yanıyor, elleri üşümüştü. Soğuk elini, genç erkeğin avucuna verince parmakları sevindi. Hasanın eli sıcaktı.

Uzaktan gelen tangonun, ağır temposile dönmeğe başladılar. Ayakları bahçenin kumlarına gömülüyor, dansın âhengine uygun bir çıtırdı duyuluyordu.

Herkesten uzak, mavi ışıklı sularında kırmızı balıklar yüzen havuz başında, çam dallarında yanan kâğıt fenerlerin, renkli ampullerin ışığında, başbaşa dansetmek; uçsuz bir ormanda yolunu kaybeden iki yolcunun karşılaşmasındaki samimiyetle onları, biribirlerine yakınlaştırmıştı.

— Siz hiç gezmez misiniz Filiz?

Genç kız, başını kaldırdı. Yüzünde, çamlardan süzülen çizgi çizgi renkli ışıklar titreşiyordu. Güldü;

— Gezerim.. Niçin sordunuz?

— Ben size hiç bir yerde raslamadım,..

— Haftada bir gün sinemaya giderim.

— Başka?

— Başka! Boş vaktim yok ki...

Hasan, genç kızın yüzüne dikkatle baktı:

— Vaktiniz mi yok?

— Niçin şaştınız? Çalışan insanların günleri dolu, eğlence vakitleri daima az olur. Siz çalışmıyor musunuz?

Hasan düşünüyordu. Filizin kalbini bir üzüntü kapladı. Gözlerini Hasanın gözlerinden ayırmıyarak sordu;

— Siz çalışmıyor musunuz?

Genç erkek, başını yana çevirerek, küçük bir sesle cevap verdi:

— Her zaman değil!.. Vakit vakit çalışırım...

Filiz, kalbindeki üzüntü, damarlarının içine dağılmış gibi, bir yorgunluk hisseherek birdenbire durdu. Ellerini onun elinden ve omuzundan çekti:

— Erkeklerin çalışmamasını hiç doğru bulmuyorum.

Hasan, güldü:

— Bana da kadınların çalışması garip görünüyor!..

— Niçin?

— Kadın, yuvası içinde çalışabilir. Kocası, çocukları için. Fakat, bir erkek gibi, hayatın ağırlıklarını yüklenerek uğraşması, didinmesi, bana hoş gelmiyor.

Filiz, birkaç adım gerileyerek, havuzun kenarına ilişti:

— Ya, çalışmağa, hayatlarını kazanmağa, ailelerini bakmağa mecbur olan kadınlar için ne diyeceksiniz?

Hasan, genç kıza yaklaşarak, onun yanına oturdu.

Filizin yüzü, havuzun içinde yanan suları ışıklayan gizli lâmbaların aydınlığında solgun görünüyordu. İri, yeşil gözlerinde mahzun, kırık bakışlar vardı. Çocuklaşmış bir sesle söyledi:

— Niçin cevap vermiyorsunuz?

Hasan, genç kızın ince uzun parmaklı üşüyen elini, avuçlarına aldı:

— Böyle kadınlara karşı hürmet beslerim. Fakat yine kadının çalışmasına taraftar değilim.

Filiz elini çekmedi. Üşüyen parmakları, sıcak adamın elinde bir dost yakınlığı bulmuştu. Başını önüne doğru eğerek mırıldandı:

— Arkası var —

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasın öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden :

Dahilîye Mutehassısı

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz

No. 68 *YARIM AY* BİLMECE KUPONU No. 68

Bilmece No. 68	H..mı. ..te..n a..a.a.ak ..sm. si..m..r

Yukarıdaki noktalara öyle harfler bulunuz ki size manzum bir atalarsözü çıksın!..

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye : Beş kiloluk bir kutu Nestele çikolatası; ikinciye: Beş kiloluk bir kutu Bursa kestane şekerlemesi; üçüncüye: Beş kiloluk bir kutu rezaki üzümü; 4 - 15 inci : Ç. Haftası (Büyük cilt); 16 - 40 ıncıya: Turan ve Türkler (Şiir kitabı) 41 - 100 üncüye: Resimli Ay Güzeller Albümü.

66 inci sayımızdaki bilmecenin doğrusu :

Bibaht olanın bağına bir katresi düşmez
Baran yerine dürrü güher yağsa semadan

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

Paltoluk kumaş : Edirne Hayrettin mahallesi Atik Alipaşa sokağı No. 74 te Bay Osman Nuri Yüksel.

Kışlık şapka : Bursa Muradiye mahallesi Türbedar Osmanağa sokağı No. 111 de Bay Selim Sabit kızı Seniha Sugüder.

Bir cilt Çocuk Ansiklopedisi : Söke süvari asteğmeni Feridun Ertürk. İstanbul Salacık İskele caddesi No. 53 Hayrünnisa Aksöyek. İstanbul Edebiyat Fakültesi felsefe şubesi sınıf II Muzaffer Akman. İstanbul Maltepe Piyade Atış Okulu 43 Rıdvan. İstanbul Kuleli Süel Lisesi sınıf 11 No. 132 Nuri Ersöz. Pınarhisar topçu alayı teğmen Kadri eşi Muazzez Musaballı. Kütahya Lisesi sınıf 4-a No. 213 Nilüfer. Denizli orta mektep III-B de No. 518 Fikret Tuna. Burdur nafıa fen memuru Şinasi kızı Hüceste. Kayseri Lisesi 1444 Sabahat. İzmit piyade alayı yedinci bölük komutanı yüzbaşı Nedim Tanır. Samsun inhisarlar muhasebe memuru Rahşende Koray. İzmir Kültür Lisesi sınıf 3 - A No. 71 Naci İstanbullu. Bursa Erkek Lisesi 5 - A No. 294 Salâhaddin Târan. Etimes'ut Ankara yatı okulu öğretmeni Zeynep Taneri. Ankara Erkek Lisesi fen 6 - A No. 437 Tacettin Özgen. İstanbul Maltepe Süel Lisesi sınıf 10 şube 5 No. 2664 Remzi Güven. Çatalca Ziraat Bankası muhasibi Suphi Önen.

Yüz kuruşluk kitap (Çıkırıklar Durunca) : İstanbul Süvari Binicilik Okulu Adnan Aksöyek. İstanbul Maltepe Piyade Atış Okulu Bl. 3 Lütfü. Safranbulu P. a ayı Tb. 1 Bl. 1 Rifat Göker. İstanbul Maltep Piyade Atış Okulu Sb. bölük yarsubay A. V. Samsun belediye evrak dosya memuru N. Serap. İstanbul Yeşildirek Macuncu sokak No. 34 İsmail Özel. İzmir cezaevinde Sabunhane koğuşunda Mehmet Emin. Ankara Cebeci cumhur başkanlığı filârmonik orkestrasında Cemal Oğuztaş. Ankara Samanpazarı Kılıcaslan mahallesi Pamir sokak 24 Ruhi Turfan. İstanbul Yerebatan S. Gönen.

Edebiyat mecmuası : Samsun daimî encümen ikinci kâtibi Nimet Aydıner. Ankara Orman Çiftliği bira fabrikası memuru Baha kızı Aysel Çayırlı. Ankara Orman Çiftliği bira fabrikası memuru Cevdet Türker. İstanbul Piyade Atıştan B. Sönmez. Pınarhisar topçu alayı baytarı binbaşı Hüsnü Ülkü kızı Behice Ülkü. Eskişehir Hoşnudiye mahallesi Sökmen sokak No. 22 evde B. Zehra Esin. Denizli - Acıpayam - telefon fen memuru R. Türköz. Denizli Atalar sokağı Zafer okulu yanında No. 36 Eclâ. Burdur Hastane caddesi No. 4 Bedriye Erkol. Konya Atatürk anıt alanı No. 183 Semiramis. Konya kız öğretmen okulu son sınıf leylî Belkıs Tüfekçi. Konya kız öğretmen okulu II. A No. 6 Sevim Konuk. Niğde askerlik dairesi M. M. binbaşısı Bay Asım Balcı kızı Belkıs. Niğde Tümgeneral Z. Ekinci kızı Nilüfer. Adana ticaret odasında Muazzez Gür. Adana öğretmen okulu No. 693 Ulvi Tüzün. Mersin Hükûmet caddesinde pul ve tayyare bilet bayii Ömer Hazinedardan Abdullah Güngör. Sivas belediye daktilosu Aliye Gözer. Sivas Jandarma mıntaka mülhakı binbaşı Avni Özgürel kızı Perihan Özgürel. Kayseri İstiklâl okulu öğretmeni Kemal oğlu Özcan Vural. İzmit Yenituran ilkokulu öğretmenlerinden Mümine Özdoğan. Kırklareli Postahane sokağında No. 26 N. Ataman. Ankara divanı muhasebat birinci dairede Müzeyyen Gören. Ankara P. T. T. muhabere memuru Nusret Şahingiray. Ankara Ziraat Vekâleti zat işlerinde Aysel Şay. Ankara posta kutusu 41 vasıtasile Taner Arman. İstanbul Göztepe istasyonunda Hamdiye Erol. İstanbul Kadıköy Mısırlıoğlu Yavuztürk caddesi Meltem sokak No. 26 Mübeccel Böke. İstanbul İnönü Kız Lisesi 4 - A Haver Varhoş. İstanbul Bakırköy Çayır sokak No. 47 Muslihittin.

Yirmi beş kuruşluk kitap (Ziya Paşa ve eserleri) : Niğde orta okulu öğrenicilerinden 333 Melâhat Soylu. İzmit Karabaş Yenicuma mahallesi No. 5 S. Güven. Söke Belediye fen memuru Muammer Döşemeci. Söke emekli albay eşi Emine Ertürk. Samsun P. T. T. müdürlüğü kalem memurlarından Ferda Zeki Erkmen. Samsun daimî encümen başkâtibi Enver Yılmaz oğlu Hayri Yılmaz. Eskişehir tayyare fabrikasında tesviyeci 321 Cevdet. Eskişehir vilâyet tahrirat ikinci kâtibi Halide Biçerim. Kastamonu Cebrail mahallesi Bay sokak No. 16 da M. Serim. İzmir Karataş tramvay caddesi No. 101 Baruh Yıldıran. Kemalpaşa - İzmir - merkez ilkokul öğretmenlerinden Suna. İzmir Sultanhisarda Hulûsi Güngör. İzmir Karataş tramvay caddesi No. 400 Avram Benesusta. Balıkesir avukat Vedat Çataloğlu kızı İnci Çataloğlu. Balıkesir Mithatpaşa okulu öğretmenlerinden Memduh elile Ferruh Güleç. Bursa Erkek Lisesi 5 - A No. 1393 Talât Aykoç. Bursa Tayyare otobüsleri sahibi Bay Ali Keskin elile N. İşçen. Kırklareli İstasyon A. yüzbaşı Rahmi oğlu Tolun. Diyarbekir Süleyman Nazif sokağı No. 24 M. Tarhan. Yozgat Sağlık direktörü oğlu İlhan Geçer. Kilis gümrük taburu satınalma Kom. C. Orkun. Süloğlu - Edirne - 41 tabur asteğmen Muhtar kızı Hayrünnisa. Manisa Dervişali mahallesi Arabacılar sokak No. 23 Şemi Erkmen. İstanbul Çenberlitaş karşısında No. 19 Osman. Gaziantep Lise III - B No. 677 Faik Erkin. Ankara Y. Z. E. No. 666 N. Göksel. Ankara P.T.T. mektup kişe memurlarından Hidayet Ötügen. Ankara Hamamönü İstanbul sokak No. 10 Ramazanbey apartman Ali Ustomar. Ankara orman umum müdürlüğü yar mühendisi Kerim Yund. İstanbul defterdarlık kontröl bürosunda Sıdıka. İstanbul Pangaltı Zafer sokak No. 35 evde teğmen İbrahim eşi Nermin. İstanbul Kadıköy Santral caddesi Karadut sokak No. 45 Müjgân. İstanbul Bahçekapı İstanbul bonmarşesinde O. Zeki Gültekin. Aydın idare heyeti başkâtibi Hâmit Ertan. İstanbul Maçka Kâğıtane caddesi No. 90 Nebile Görkem. İstanbul Kandilli Kız Lisesi 5 - A No. 813 Fahrünnisa Alpkay. İstanbul Fındıklı Kolordu karşısı Seher apartman 1 inci kat daire 2 Mediha Kurdoğlu. Rize Kurtuluş okulu Aygün Tuncay. İstanbul Fen Fakültesi Ahmet Fasih Atay.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar vedonuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile za zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

" TOKALON„ kreminin " Pembe „ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise " TOKALON „ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız.
„TOKALON ilehiç "ummadığınız bir netice elde edeceğinize eminolabilirsiniz.